

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

POROČILO O DELU ZAVODA V LETU 2022

Šmartno, februar 2023

Avtorji: Petra Bolha, Maja Istenič, dr. Jernej Kotar, Tatjana Polanc Kolander in Peter Avbelj

KAZALO

	stran
• Uvod	2
• Naloge zavoda po odloku	3
• Kadrovska zasedenost	4
• Pravne zadeve	4
• Turistična dejavnost	4
• Grad Bogenšperk	13
• Kulturni dom Šmartno	27
• Krajevne novice	29
• Oglaševanje, odnosi z javnostmi, promocija in obveščanje javnosti	30
• Ključni partnerji Javnega Zavoda Bogenšperk v letu 2021	38
• Foto utrinki 2022	39

UVOD

V letu, ki je za nami je iz besednjaka skoraj povsem izginila v zadnjih dveh največkrat uporabljena besedna zveza povezana s pandemijo v 2020 in 2021. Kot se je zapisalo v predhodnem poročilu je Covid 19 lahko bil izgovor, lahko pa je bila priložnost. Leto 2022 je pokazalo, da smo jo v naši ustanovi uporabili kot slednjo in da je zastavljeno delo v preteklosti pripomoglo k doseganju zelenih ciljev.

Pa naj bo najprej izpostavljeno tisto česar nismo dosegli: ni bila odprta nova zbirka Vraževerje in čarovništvo na Slovenskem, nismo uspeli tržiti lastnih turističnih programov v okvirih, ki smo si jih zastavili, nova muzejska trgovina ni ustvarila prometa, ki je bil predviden, določene računovodske evidence v preteklosti niso bile ustrezno vodene, v Kulturnem domu Šmartno niso bile urejena lastniška razmerja; slednje je sicer v pristojnosti največjega lastnika – Občine. Noben premik tudi ni bil narejen na področju javno zasebnega partnerstva za Pollandovo hišo in gospodarsko poslopje pri gradu.

Na drugi strani pa se je muzealstvo vrnilo na kraj kjer se je na Slovenskem pred natanko 350 leti začelo. Muzej na gradu Bogenšperk je bil, s sklepom pristojne ministrice, uvrščen v razvid muzejev. Velik napredek, ki je bil v zadnjih letih postavljen tako s strokovnim kadrom (raziskovalna, pedagoška služba) kot investicijami v ureditev in nadgradnjo muzejskih vsebin, je dobil dokončno potrditev. Raziskovalna in pedagoška dejavnost sta v celoti izvršila svoje poslanstvo.

Vedno znova se na gradu uveljavlja galerijska dejavnost, ki obenem potrjuje mednarodni vidik naše institucije posebej še od lani, ko je zaradi znanih razlogov, zamrlo delo Rusko slovenskega centra Davorina Hostnika.

Pričakovanje je v celoti izpolnila mladinska dejavnost zavoda, v največji meri preko povezave z lokalno stanovsko organizacijo študentov, ker pohodništvo šteje med rekreativne dejavnosti smo z obuditvijo Valvasorjevega pohoda pokrili tudi ta segment

Veliko izzivov je čakalo in čaka zavod pri upravljanju osrednjega hrama kulture v kraju Šmartno – Kulturnega doma. Lani je bil njegov lastnik drugič zapored uspešen na javnem razpisu – lahko se pohvalimo, da z našo pomočjo, saj je bil zavod tisti, ki je pripravil in koordiniral aktivnosti za pridobitev ustrezne dokumentacije za projekt prenove ogrevanja in prezračevanja. Ključna osnova – gradbeno dovoljenje za rekonstrukcijo – še vedno manjka. Ponovno se je potrdilo, da mora biti fokus investicijskega vzdrževanja do konca tega desetletja na Kulturnem domu Šmartno, saj bo brez ustrezne in obenem nujne prenove še naprej nekonkurenčen za organizacijo tako javnih kot zasebnih dogodkov različnih vsebin. Sam grad pa je v »kondiciji« ko večja vlaganja v njegovo vzdrževanje ne bodo potrebna, nujna prioriteta pa je investicija v nastanitveno dejavnost.

Naj zaključim s pogledom v tekoče leto – 2023 je leto potrditve tistega kar je bilo doseženega v 2022 in leto nadaljevanja ter utrjevanja partnerstev, tisto, ki je ključno – z ustanoviteljem – poteka v ustaljenih in pričakovanih okvirih, naj tako ostane tudi v bodoče. Lepo bo pogledati rezultate ob letu osorej, če bodo seveda potrdili smotrnost ustvarjenega v preteklih štirih letih.

Peter Avbelj

NALOGE ZAVODA PO ODLOKU

Že od leta 2021 je v veljavi nov Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Bogenšperk (Uradni list RS, št. 202/2020), ki je zamenjal predhodnega iz leta 2017. Novi je prinesel jasno razmejitev delokroga na javno, tržno in pridobitno. Še vedno izvajamo dejavnosti, ki izhajajo iz 5. člena, po katerem zavod opravlja javno službo, kot nepridobitno dejavnost na področju športa, kulture, turizma in mladine in sicer:

- na področju športa: sodelovanje in pomoč ustanoviteljici pri kontinuiranem strokovnem delu za zagotavljanje in spodbujanje pogojev za opravljanje in razvoj športnih dejavnosti, načrtovanje in vzdrževanje javnih športnih objektov, organizacija športno rekreativnih prireditve;
- na področju kulture: izvajanje lastne kulturno-umetniške produkcije ter sodelovanje z ostalimi producenti, izvajanje programov in projektov, posredovanje umetniške ustvarjalnosti in poustvarjalnosti na področjih uprizoritvenih, glasbenih, vizualnih, avdiovizualnih, filmskih in drugih umetnosti ter novih medijev ter skozi vzgojno-izobraževalne programe in vsebine, namenjene otrokom in mladini;
- na področju turizma kontinuirano strokovno delo za zagotavljanje in spodbujanje pogojev opravljanja in razvoj turističnih dejavnosti, načrtovanje, organiziranje in izvajanje politike spodbujanja razvoja turizma;
- na področju mladine sodelovanje in pomoč ustanoviteljici pri kontinuiranem strokovnem delu za zagotavljanje in spodbujanje pogojev za razvoj mladinskega dela in izvajanju strategije, politike in ukrepov, ki vplivajo na mlade;
- povezovanje in koordinacija akterjev na vseh področjih delovanja zavoda.

Zavod opravlja dejavnost iz prejšnjega odstavka tako, da:

- izvaja muzejsko dejavnost, razstavno-galerijsko dejavnost, varstvo kulturne dediščine in razne oblike vzgojno-izobraževalnih dejavnosti;
- upravlja z javno infrastrukturo na področju kulture, športa in turizma, ki mu jo v upravljanje prenese ustanovitelj;
- spremlja, spodbuja, posreduje, organizira ter izvaja kulturne, športne, turistične prireditve in tekmovanja;
- zbira in posreduje informacije javnosti o kulturnem, športnem in turističnem dogajanju v občini;
- skrbi za povezovanje kulturnih, športnih in turističnih programov ter projektov drugih dejavnosti zlasti z namenom celovite ponudbe in promocije Občine Šmartno pri Litiji;
- spodbuja razvoj celovitih turističnih proizvodov turističnega območja;
- izmenjuje prireditve in razstave med domačimi in tujimi organizatorji;
- izvaja predvajanje filmov, organizira sejmsko dejavnost ter dejavnosti povezane s kulturo, športom in turizmom in druge, ki so navedene v tem odloku;
- izdajateljsko in založniško dejavnost;
- vzdržuje ter navezuje stike s sorodnimi zavodi in ustanovami s področja delovanja;
- pripravlja in izdeluje vse vrste publikacij s področja svojega delovanja;
- prenesene naloge iz področja občinske uprave.

Zavod lahko poleg dejavnosti javne službe iz prejšnjih odstavkov opravlja tržne dejavnosti, ki so povezane posredno z opravljanjem javne službe, jo dopolnjujejo ali pa povečujejo učinkovitejšo uporabo sredstev zavoda. Kot tržno dejavnost/pridobitno dejavnost zavod izvaja:

- oddaja prostore, s katerimi upravlja v uporabo in najem tretjim osebam;
- oddaja tehnično opremo in ponuja tehnične storitve tretjim osebam za potrebe kulture, športa;
- izvaja protokolarno dejavnost (poročna in spremljajoča dejavnost);
- trži celovito turistično ponudbo na ravni turističnega območja;
- organizira ter izvaja kulturne, športne, turistične in druge prireditve ter tekmovanja;
- izvaja trgovino na drobno;
- izvaja gostinsko dejavnost kot dopolnilno dejavnost osnovnim dejavnostim pod pogojem izpolnjevanja zakonskih pogojev.

KADROVSKA ZASEDENOST

Z načrtom dela zavoda za leto 2022 je bilo predvideno, da bo ustanova redno zaposlovala šest (6) oseb na petih (5) sistemiziranih delovnih mestih: direktor (mandatna zaposlitev), pomožni delavec II., koordinatorica in organizatorica kulturnega programa, področni svetovalec za kulturo (delovno mesto je razdeljeno med **2 osebi**) in področni svetovalec za turizem. V preteklem letu je bil izveden javni natečaj za zasedbo delovnega mesta **koordinator in organizator kulturnega programa**. Na natečaju izbrana nova sodelavka je z delom pričela v avgustu.

Ustanovitelj je v letu 2022 zagotavljal sredstva za neprofitni del dejavnosti zavoda, slednje pomeni za plače redno zaposlenih, sam zavod je zagotavljal del sredstev za plačo kulturnega koordinatorja in organizatorja in sicer iz naslova tržne dejavnosti ter prihodkov iz naslova projekta »Garkelj«. Tudi koledarsko leto 2022 je zavod zaključil s šestimi zaposlenimi.

	število zaposlenih, 1. 1. 2022	število zaposlenih, 31. 12. 2022
javni uslužbenci - nedoločen čas	4	5
javni uslužbenci - določen čas	2	1
skupaj	6	6

Doseganje zastavljenih ciljev:

- Ugotovitev je, da je bil kadrovski načrt zavoda za leto 2022 v celoti upoštevan in izvajan. Izveden je bil tudi pregled izpolnjevanja pogojev za napredovanje v plačne razrede posameznih zaposlenih. Na podlagi izpolnjevanja zakonskih pogojev sta v nova plačna razreda napredovala dva zaposlena.

PRAVNE ZADEVE

Že v letu 2021 smo uveljavili nov temeljni akt zavoda in sicer Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Bogenšperk, ki je zamenjal predhodnega, temelječega na podlagi Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, ki pa sedaj ni več edina in temeljna dejavnost tega zavoda.

V lanskem letu je bila izvedena (po treh letih) notranja revizija poslovanja zavoda za leto 2021. Pravna podlaga za izvedbo notranje revizije je Zakon o javnih financah (10. poglavje), Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ in Usmeritve za državno notranje revidiranje ter Stališča Urada RS za nadzor proračuna s področja notranjega nadzora javnih financ, objavljena na spletni strani: <http://www.unp.gov.si>. Notranjo revizijo za leto 2021 je v javnem zavodu Bogenšperk izvajalo podjetje PREDPIS, Hermina Krajnc s.p., Mavčiče 125, 4211 Mavčiče, na podlagi naročila za izvedbo notranje revizije. Vodja notranje revizijske skupine je bila preizkušena državna notranja revizorka mag. Hermina Krajnc. Ugotovitve, ki so bile podane se večinoma nanašajo na vodenje računovodskih evidenc, na področju pravne regulative pa se je pokazal manko ustreznega pravilnika o vodenju inventurnih postopkov kar je bilo ustrezno sankcionirano s pripravo predmetnega pravilnika.

Doseganje zastavljenih ciljev:

- zavod je na podlagi ugotovljenih nepravilnosti in priporočil, ki izhajajo iz revizijskega poročila o delu zavoda za leto 2021 odpravil pomanjkljivosti na računovodskem področju.

PREGLED DEJAVNOSTI ZAVODA V LETU 2022 PO POSAMEZNIH SKLOPIH

TURISTIČNA DEJAVNOST

Turistično informacijski center v Šmartnem

TIC Šmartno na Staretovem trgu poleg upravnih prostorov za potrebe Javnega zavoda Bogenšperk nudi tudi prostor za sestanke in srečanja, namenjen je izvedbi delavnic z manjšim številom udeležencev, vanj zahajajo tisti, ki iščejo informacije o turistični ponudbi v kraju ali obišejo butično trgovinico izdelkov okoliških obrtnikov.

V letu 2022 so se na področju turizma iz lokacije Staretov trg 25 izvajali naslednji ukrepi predvideni v turistični strategiji zavoda:

- promocijske aktivnosti produktov s področja turizma s poudarkom na nadaljnjem izvajanju že sprejete turistične strategije;
- organizacija in izvedba javnih prireditev, ki imajo v celoti turistično vsebino ali jo posredno promovirajo;

- izvajanje promocije za prepoznavnost turistične destinacije;
- oblikovanje dodatne turistične ponudbe na lokalni ravni in komunikacije s ponudniki iz območja naše občine;
- oblikovanje celostne grafične podobe lastnih produktov, ki so postali vodilni promotorji (Festival Bogenšperk, Šmartno kuha, Noč čarovnic);
- nudenje turističnih in ostalih informacij o občini v okviru delovanja turistično informacijskih centrov v Šmartnem (Staretov trg 25) in na Bogenšperku (grad Bogenšperk, Bogenšperk 5);
- sodelovanje z javnimi službami občine in drugimi partnerji pri oblikovanju turistične ponudbe.

Delovanje Turistično-informacijskega centra

Turistično informacijski center v Šmartnem TIC Šmartno na Staretovem trgu poleg upravnih prostorov za potrebe Javnega zavoda Bogenšperk nudi tudi prostor za sestanke in srečanja, namenjen je izvedbi delavnic z manjšim številom udeležencev, vanj zahajajo tisti, ki iščejo informacije o turistični ponudbi v kraju ali obiščejo butično trgovino izdelkov okoliških obrtnikov. V letu 2022 v TIC-u ni bilo izvedenih delavnic ali drugih izobraževalnih srečanj, se je pa v lanskem letu močno povišalo število obiskovalcev v zvezi nakupa vstopnic za dogodke v organizaciji Javnega zavoda Bogenšperk.

Statistični podatki o obisku TIC Šmartno za leto 2022

mesec	število obiskovalcev	
	namen obiska	
	nakup izdelkov/ vstopnic	ostalo (turistične informacije, oddaja zahvale za Krajevne novice ...)
januar	15	3
februar	5	2
marec	12	5
april	5	5
maj	25	6
junij	56	5
julij	58	7
avgust	17	15
september	23	22
oktober	268	10
november	19	26
december	42	18
SKUPAJ	545	124
SKUPAJ	669	

V butični trgovini je izdelke dobavilo 15 ponudnikov: Eko kmetija Vodnjov, Zeliščna kmetija Pr`Janez, Čebelarstvo Dremelj, Barbara Dacar, Šavrin - Evgen Glavina, Dežela zelišč, PAT keramika, PV Design, Pineks Wood, Sonja Klemenčič, Moja narava, Damjana Spruk, Maruji, MaQfino in Krčma na gradu. Prodajali sta se tudi dve etiketi hišnega vina: belo vino Wagensperg in penina Wagensperg. Nova izmed navedenih sta v prejšnjem letu postala Maruji in MaQfino.

Lokalna turistična ponudba

Lani je bila predvidena promocija in izvedba turističnih integralnih produktov, ki so se oblikovali v predhodnem letu. Navedeni produkti se naj bi ponudili turističnim agencijam, organizatorjem turistične ponudbe, društvom in drugim organizacijam.

V okviru tega dela izvedbene strategije sta bili opravljeni sledeči aktivnosti:

- na spletni strani smartno.si;
- vsak mesec je bila napravljena objava na FB profilu TIC Šmartno, ki je promovirala določen del občine.

Trženjski cilj za leto 2022 – prodati vsaj 5 aranžmajev, oziroma v zgoraj navedene programe vključiti do 75 udeležencev in partnersko v trženje vključiti vsaj eno turistično agencijo, ni bil dosežen. Razlogi so v manjši aktivnosti na tem področju zaradi drugih prioritet, ki so se v preteklem letu spreminjale glede na kadrovsko razpoložljivost in dejstvu, da širša destinacija še ni zanimiva za operatorje, ki organizirajo dnevne ekskurzije.

Sodelovanje z lokalnim okoljem

V letu 2022 se je nadaljevalo sodelovanje z javnimi zavodi in s ponudniki turističnih produktov ter storitev v občini v podobnem obsegu kot že preteklo leto. Predvsem se je krepilo sodelovanje na dogodkih, v organizaciji Zavoda ter sodelovanje s prodajo izdelkov v obeh butičnih trgovinah v TIC-u in na gradu Bogenšperk.

Lokalna društva in javni zavodi so sodelovali pri naslednjih dogodkih:

- Knjižnica Litija – Šmartno: »Živeti kulturno« - osrednja slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku (februar), »V deželi zelenega jutra« - osrednja slovesnost ob dnevu državnosti (junij), Sprehod po Grumovem Šmartnem (avgust), 150 let Narodne čitalnice v Šmartnem pri Litiji (junij), Valvasorjev pohod (september), : »Tam, kjer sem doma« - osrednja prireditev ob občinskem prazniku (november), Fotografska razstava "Nevidno" pomembno okoli nas (november);
- OŠ Šmartno: Noč geografije (april), sejem Dobrote šmarske dežele (oktober), Razgibano v novo šolsko leto (september) – neizpeljan zaradi slabega vremena, Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december);
- Glasbena šola Litija Šmartno: Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december);
- Vrtec Ciciban: Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december), Razgibano v novo šolsko leto (september) – neizpeljan zaradi slabega vremena;
- VDC Zasavje (enota Litija): Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december);
- Glasbena šola Bučar: sejem Dobrote šmarske dežele (oktober);
- KUD Vajkard: Resno moteni (gledališka predstava) (julij);
- KLIŠE: Kino pod zvezdami (junij);
- Ženski pevski zbor LAZ: »Tam, kjer sem doma« - osrednja prireditev ob občinskem prazniku (november);
- Župnija Šmartno: Blagoslov traktorjev in traktoristov (april), Šmartnovanje (november);
- Oktet Valvasor: Valvasorjevo popoldne na Bogenšperku (september);
- JSKD OI Litija: Valvasorjevo popoldne na Bogenšperku (september);
- Društvo kmetič Litija – Šmartno: Okusi z gradu (julij), Sprehod po Grumovem Šmartnem (avgust), sejem Dobrote šmarske dežele (oktober), Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december);
- Vinogradniško društvo ŠTUC: Otvoritev vinskega regala v kleti gradu Bogenšperk (april), Okusi z gradu (julij), sejem Dobrote šmarske dežele (oktober), Šmartnovanje (november), Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december);
- Mirko Knez: Okusi z gradu (julij);
- Eko kmetija in sirarna Vovše: Okusi z gradu (julij);
- Krčma na gradu: Okusi z gradu (julij);
- Čebelarstvo Dremelj: Šmarska tržnica, Dobrote šmarske dežele (oktober), Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december);
- Eko kmetija Vodnjov: Dobrote šmarske dežele (oktober), Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december);
- Barbara Dacar: Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december), Dobrote šmarske dežele (oktober);
- Mesarija Mego: sejem Dobrote šmarske dežele (oktober);
- Zeliščna kmetija Pr`Janez: Šmarski advent | adventni sejem in prižig luči (december);
- Ekološka kmetija Pr`Rakar: Dobrote šmarske dežele (oktober);
- Kmetija Kotar: Dobrote šmarske dežele (oktober).

V programu, ki smo ga predvideli za preteklo leto, je bila nakazana ideja po sofinanciranju dejavnosti društev za namen priprave dogodkov, ki bi popestrile koledar dogajanja v naši občini. Zaenkrat na tem področju posebnih dogovorov še ni bilo, zato tovrstnega sodelovanja z društvi v letu 2022 še ni bilo.

Sodelovanje z IC Geoss

Na povabilo IC Geoss smo se udeležili 3. festivala medgeneracijskega povezovanja v občini Litija. Na stojnici smo bili prisotni s ponudbo gradu Bogenšperk (programi za otroke, pedagoški programi, tematska vodenja za odrasle) in v TIC Šmartno (butična trgovinica, turistične informacije o občini Šmartno). Poleg tega smo na stojnici prikazovali izdelavo grafik. Stojnico je v 4 urah obiskalo približno 60 oseb.

Sodelovanje z Visit Ljubljana

V okviru vključitve v Ljubljansko urbano regijo (LUR) se je tudi letu 2022 nadaljevalo sodelovanje s krovno turistično ustanovo glavnega mesta Visit Ljubljana in to predvsem na področju oglaševanja naših dogodkov. V preteklem letu smo sicer le enkrat dobili možnost, da objavimo dogodek v spletnem mesečniku »Pisma iz Ljubljane«.

Sodelovali smo pri njihovih promocijskih akcijah in pobudah za razvoj turizma v osrednjeslovenski regiji in tudi širše.

Odzvali smo se na sledeče njihove akcijske dejavnosti:

- ponudniki pustnih krofov (januar),
- aktivnosti v času zimskih počitnic (januar),
- aktivnosti v času pusta (februar),
- aktivnosti v času prvomajskih praznikov (april),
- priprava 3D zemljevida osrednje Slovenije (maj),
- sodelovanje pri pripravi Strategije razvoja in trženja turizma v regiji Osrednja Slovenija za obdobje 2023 – 2027 (udeležba na delavnici v oktobru in decembru),
- analiza dostopnosti turističnih točk (december).

Visit Ljubljana je pripravila tudi marketinško akcijo »Štafeta vplivnežev«. Grad Bogenšperk je obiskala spletna vplivnica Sanja Grohar. Statistike, ki bi potrdila posledično povečanje zanimanja za turistično destinacijo rad Bogenšperk nismo prejeli.

Sodelovanje z LAS Srce Slovenije

Naslednja stalnica je sodelovanje z LAS Srce Slovenije predvsem pri obveščanju, promociji in novostih na področju lokalnega turizma. Izstopa tudi vključitev v projekt »Slovenia Green«, kjer smo skupaj zasledovali določene smernice.

V juniju smo se udeležili delavnice na temo priprave kriznega načrta za turizem za našo regijo, ob sodelovanju TIC Litija, Občine Šmartno in Občine Litija. Srečanje je potekalo v prostorih TIC Šmartno.

V novembru smo izvedli ankete pri nekaterih ponudnikih turističnih storitev, kjer se pridobiva informacije o ogličnem odtisu na turistični destinaciji. Šmartno pri Litiji je skupaj z občino Litija ohranil znak bronasti znak Slovenia Green.

Sodelovanje s sorodnimi ustanovami

V letu 2022 aktivnega (aktivnega) sodelovanja na področju turizma s sorodnim zavodom v Litiji ni bilo. Ostalo pa je utečeno sodelovanje z njihovim sorodnim zavodom (ZKMŠ), ki pa več ne pokriva področja turizma. Zaenkrat tudi, kljub našim prizadevanjem, nismo uspeli stike z zavodom Prijetno domače iz Ivančne Gorice kronati s sporazumom o skupnem nastopu na (turističnem) trgu.

Šmarska tržnica

Šmarska tržnica je v 2022 potekala v začetku leta, vsak petek na Staretovem trgu. Možnost prodaje smo dali vsem okoliškim kmetijam, za katere je bil najem stojnice brezplačen. Odziv je bil žal zelo slab. Stalno ponudbo sta tako imeli le Kmetija Kotar in Čebelarstvo Dremelj. Ker je obisk močno upadel je bila v aprilu sprejeta odločitev, da se, do nadaljnjega, prekine s to aktivnostjo. Tržnica je tako delovala slabi dve leti.

Priprava novih tematskih turističnih produktov

S knjižnico Litija Šmartno smo v letu 2022 pripravili oziroma obudili dva zanimiva programa, ki bi lahko ob ustrezni promociji in trženju postala samostojna turistična produkta.

V avgustu smo izvedli literarni sprehod po središču Šmartna, s poudarki na točkah, ki so zaznamovale ustvarjanje in življenje pisatelja Slavka Gruma.

Obudili smo tudi **Valvasorjev pohod** in pohodnikom postregli z zanimivimi vsebinami vezanimi na življenje in delo Janeza Vajkarda Valvasorja. Odziv je pokazal, da bi ob ustrezni dopolnitvi pohod postal stalnica. Po nekaj letih je namreč Javni zavod Bogenšperk v sodelovanju z Občino Šmartno pri Litiji ter Knjižnico Litija ponovno obudil nekdanji že tradicionalni Valvasorjev pohod. V soboto, 24. septembra, se je približno 80 pohodnikov zbralo na parkirišču gradu Bogenšperk, od koder so krenili na okrog 11 kilometrov dolgo krožno pot. Pot jih je vodila po obronkih nekdanjih posesti gradu Bogenšperk, in sicer mimo gradov Črni potok, Sela, Slatna in Lihtenberk, kjer danes stoji kapelica. Pohodnike sta po poti vodila zgodovinar dr. Jernej Kotar in Jože Sinigoj, ljubitelj domače dediščine in planinec, ki je pohodno pot zasnoval. Pripovedovala sta o delu in življenju Janeza Vajkarda Valvasorja, ki je imel v letih 1672–1692 v lasti gradove Bogenšperk, Črni potok in Lihtenberk, z gradu Slatna pa je prihajala njegova prva žena Ana Rozina Graffenweger. Ob poti so spoznali tudi druge zanimivosti občine, na katere so organizatorji opozarjali z razlagami in možnostmi e-povezav na spletne strani. Tako je Knjižnica Litija pripravila izbor svojih vsebin na portalu Kamra in jih ob poti na primernih mestih izpostavila na panojih. Pohodnike so v bližini Javorja opozorili na Milijonarjevo zgodbo, pri rojstni hiši dr. Slavka Gruma v Šmartnem na znamenitega novelista in dramatika, na pesmi iz Slatenskega urbarja in tudi na Zgodbe šmarskih hiš, ki jih v domoznanskem oddelku dopolnjujejo in objavijo na portalu dediščine www.kamra.si. Ob gradu Črni potok, v katerem je lepo urejen dom za starejše občane, je udeležence pohoda pričakal čaj z rogljički, znak gostoljubnosti Doma Tisje, predvsem pa so jih razveseljevali narava, lepi razgledi in prijetno vzdušje, ko je iskrica preskakovala med zgodovino, dediščino, legendami in izročilom ter sedanostjo. Po dobrih štirih urah so pohodniki pot sklenili v atriju gradu Bogenšperk, kjer jih je sprejel bakrotiskar, odtisnil žig v njihov pohodni kartonček in jim – če so želeli – predstavil delo v bakrotiskarni, ki jo je na gradu odprl Janez Vajkard Valvasor in je danes del muzejske zbirke Valvasoriana. Pohodniki so se ob zvokih harmonike Marka Krebsa okrepčali s toplim obrokom, ki ga je pripravila Krčma na gradu Bogenšperk, ter tako polni lepih doživetij sklenili druženje, mnogi odločeni, da se srečajo tudi v prihodnjem letu. Valvasorjev pohod omogoča tematsko doživetje narave, zgodovine in prijetne fizične aktivnosti; organizatorji so bili veseli udeležbe od blizu in daleč, odzvali so se ljubitelji »literarnih« pohodov, predvsem pa je bila optimistična navzočnost predstavnikov domače osnovne šole, ki bo lahko tudi med letom učencem ponudila prijetno in tematsko doživetje športnega dneva na pragu domače šole. Pohod je opozoril tudi na bližnjo simpozijško počastitev 350-letnice prihoda Valvasorja na grad Bogenšperk.

Šmarski darilni paket

V letu 2019 smo prvič pripravili »Šmarski darilni zabojček«. Darilni zabojčki so nastali v sodelovanju z domačimi ponudniki. Odtlej vsak konec leta pripravimo podoben paket in ga ponudimo podjetnikom in ostalim.

Fotografski natečaj 2022

Občina Šmartno pri Litiji, Knjižnica Litija in Javni zavod Bogenšperk smo pripravili že 8. Fotografski natečaj, tokrat z naslovom »Nevidno« pomembno okoli nas.

Natečaj je bil razpisan v jesenskih mesecih, nanj pa se je odzvalo 22 avtorjev s skupno 63 fotografijami. Ocenjevala jih je strokovna komisija v sestavi: Ana Kocjančič, mag. um. zgod., likovna kritičarka in vodja Galerije Anart v Ljubljani, grafični oblikovalec Jani Vozel in Sonja Perme, ljubiteljska fotografinja in koordinatorka fotografskega natečaja.

Izbor komisije, ki je potekal anonimno, je bil sledeč:

1. nagrada, 200 EUR: Dejan Stanič za fotografijo Zlato jutro.
2. nagrada, 140 EUR: Peter Jovanovič za fotografijo Štanga ob sončnem zahodu
3. nagrada 60 EUR: Branka Ojnik za fotografijo Lušna pot

Nagrado za najboljšega mladega avtorja je prejela Zoja Godec za fotografijo Pogled v daljavo. Na natečaju je sodelovala pod mentorstvom učiteljice OŠ Šmartno pri Litiji Brigitte Lindič. Razstava je bila

odprta 17. novembra v galerijskih prostorih šmarske knjižnice, razstavljenih je bilo 26 del po izboru strokovne komisije, in sicer po eno del vsakega avtorja in nagrajene fotografije.

Prireditvena dejavnost

Ena izmed osnovnih dejavnosti je bila v letu 2022 organizacija in izvajanje javnih prireditev kulturnih, izobraževalnih ter družabnih vsebin. Te imajo v celoti turistično vsebino ali jo posredno promovirajo. V letu 2022 smo zasledovali strategijo izvedbe prireditev na več lokacijah na območju naše občine:

- Šmartno pri Litiji (Staretov trg, Grumova hiša in okolica, Kulturni dom);
- grad Bogenšperk (grad, parkovne površine);
- Štanga, cerkev svetega Antona Padovanskega in kulturni dom.

Ključni projekti na področju prireditvene dejavnosti so:

Festival Bogenšperk

V letu 2018 ponovno obujeni Festival Bogenšperk se je v preteklem letu dokončno vsebinsko oblikoval - tako v pestrosti programa, kot številu dogodkov. Festival Bogenšperk je postregel z zanimivimi dogodki, ki so se zvrstili od konca maja do konca septembra in v poletje prinesli veliko kulture, kulinarike in umetnosti.

Ključna sprememba je bila prepolovitev števila dogodkov festivala. Glavne dogodke festivala so dopolnjevali spremljevalni dogodki, ki niso bili del festivala. S tem smo želeli ohraniti idejno zasnovo festivala. Ta smiselno postavlja dogodke festivala v sklope različnih umetnosti. Tako so zastopana polja klasične in neklasične glasbe, vizualne umetnosti, uprizoritvene umetnosti, kulinarike, programi za otroke in mladino ter dogodek športne vsebine.

Festivalsko dogajanje se je odvijalo skozi 24 dogodkov, v večini na gradu Bogenšperk, nekaj tudi v središču Šmartna. Na glasbenem odru so nastopili Jan Plestenjak, Nina Pušlar, Joker Out, Pavlov, Batista Cadillac. Na umetnostnem področju smo odprli dve mednarodni razstavi, izvedli glasbeno-literarni večer s pevko Ditko ob počastitvi 350 let čitalništva v Šmartnem, v grajski atrij pripeljali gledališko predstavo domače gledališke skupine KUD Vajkard, skupaj s KLIŠE-jem na grajsko jaso postavili Kino pod zvezdami s slovensko klasiko »Ne joči, Peter«. Na področju kulinarike smo začeli z dnevom penine, ki smo ji dodali jazz glasbo, tradicionalno pripravili dogodek Okusi z gradu, ko so se na grajski terasi predstavili lokalni ponudniki, konec avgusta v sodelovanju s Krčmo na gradu pripravili večer vrhunske kulinarike z dodano glasbo umetnika na harmoniki, Daniela Mariniča. Zaradi slabe vremenskih razmer smo morali odpovedati prireditev Šmartno kuha, ki so jo obiskovalci, po odzivih sodeč, nestrpno pričakovali.

Novost letošnjega festivala pa je razširitev vsebin – dodatek športnih vsebin in vsebin za najmlajše. Predviden je bil dogodek – Razgibano v novo šolsko leto, ki je zaradi dežja odpadel, izvedli pa smo Valvasorjev pohod, ki smo ga ponovno obudili po nekaj letih in je bil zelo dobro sprejet.

V letu 2022 je festival nadalje dobil povsem novo celostno grafično podobo. Polega logotipa festivala smo dobili tudi predloge za promocijske in komunikacijske materiale. To podobo smo lansirali na vseh materialih in odzivi so bili zelo pozitivni. Prepoznavnost festivala je tudi s pomočjo vizualne podobe narastla, kar se odraža v večjem obisku prireditev, večjem obisku FB profila gradu Bogenšperk in TIC Šmartno.

V letu 2022 smo dosegli željeno število obiskovalcev pri vseh izvedenih dogodkih. Festival je dobil tudi zvesto publiko. To ne predstavljajo več samo domačini, ampak je festivalski glas šel naprej in zdaj nagovarja tudi širšo publiko.

Sejemška dejavnost

V letu 2022 so bili že tradicionalni predvideni trije sejmi - Šmarski pomladanc, Dobrote Šmarske dežele in Šmarski advent. Prvi je zaradi omejitev povezanih z epidemiološko situacijo odpadel, ostala dva sta bila kot po navadi tematsko obarvana z dodanim spremljevalnim programom.

Sejem Dobrote Šmarske dežele

Tokrat smo v jesenski sejem Dobrote šmarske dežele vnesli nekaj novosti, dodali smo kulinariko in nekaj zabavnih aktivnosti za otroke. Sejem je potekal na tretjo oktobrsko soboto, 15. 10. 2022, med 9. in 15. uro in se ga je udeležilo več kot 200 obiskovalcev. Druženje, dobra hrana, pestro obložene stojnice so

bili rdeča nit dogodka. Poseben pečat je dogodku dala stojnica OŠ Šmartno s praženim krompirjem in pečenim kostanjem. Za najmlajše so z ustvarjalno delavnico skrbeli člani Kulturnega društva Podkum, z glasbenimi vložki pa so se predstavili tudi učenci Glasbene šole Bučar.

Šmarski advent

V preteklem letu smo spremenili zasnovo dogodka Šmarski advent. Združili smo dogodka prižig luči in adventni sejem, kar se je izkazalo za dobro potezo, saj je bila dobra udeležba, zadovoljni so bili tudi ponudniki na stojnicah. Dogajanju smo priključili tudi dogodek, ki ga pripravlja Vrtec Ciciban – pohod z lučkami, sodelovanje pa tokrat še razširili in pripravili pester kulturni program, na katerem so sodelovali: Vrtec Ciciban, OŠ Šmartno in Glasbena šola Litija – Šmartno. Za kulinariko so poskrbeli člani društva ŠTUC in članice Društva kmetič Litija Šmartno.

Slovesnosti ob počastitvi občinskega in državnih pravnikov.

V sodelovanju z OŠ Šmartno in Knjižnico Litija-Šmartno smo tudi v letu 2022 pripravili slovesnosti s katerimi smo obeležili kulturni praznik - Prešernov dan, v juniju dan državnosti in v novembru občinski praznik. Vsaka slovesnost ima posebno rdečo nit, ki je vezana na zgodbe, življenje in delo Šmarčanov ali pa njihove navade in tradicije. Posamezna slovesnost ima stalno načrtan okvir z govorom slavnostnega govornika, ključni del zapolni kulturni program.

»V deželi zelenega jutra« - osrednja slovesnost ob dnevu državnosti

V petek, 24. junija je na Staretovem trgu v Šmartnem pri Litiji potekala slovesnost, ki je združila dva pomembna jubileja, dan državnosti in dvajseto obletnico ustanovitve Občine Šmartno pri Litiji. Slavnostni govornik Franci Rokavec, državni svetnik in župan Občine Litija, je spomnil na začetke ustanavljanja samostojne občine in poudaril dobro sodelovanje obeh občin skozi vsa ta leta. Na prireditvi, ki so jo poimenovali »V deželi zelenega jutra«, so podelili občinska priznanja za leti 2020 in 2021. Častni občan 2020 je postal akademik dr. Janez Juhant, zlato plaketo Občine Šmartno pri Litiji je prejela Marjanca Vidic, srebrno plaketo pa sta prejela Franci Šircelj in msg. Jože Hauptman. Jubilejno nagrado za 130 let delovanja je prejelo Pevsko društvo Zvon. Nagrajeno je bilo tudi 10 let delovanja PGD Primskovo in Tamburaškega orkestra Šmartno. Za leto 2021 sta zlati plaketi dobila Jožef Zdražnik in Igor Osredkar, srebrno plaketo Občine Šmartno pri Litiji pa Jožef Potisek. Priznanje Občine Šmartno pri Litiji za leto 2021 je dobila skupina Šola zdravja – Šmartno pri Litiji. Na prireditvi so se zahvalili tudi kvačkarici Anici Križman, ki je v okviru projekta »Slovenija kvačka« izdelala grb Občine Šmartno pri Litiji. Prireditev je povezovala direktorica knjižnice Litija, Andreja Štuhec, za izbrano pesem pa so poskrbeli člani Slovenskega okteta.

»Tam, kjer sem doma« – slovesnost ob občinskem prazniku občine Šmartno pri Litiji

V dvorani Kulturnega doma Šmartno pri Litiji je na predvečer svetega Martina potekala osrednja slovesnost ob prazniku občine Šmartno pri Litiji. Naslov »Tam, kjer sem doma«, povzet po znani pesmi Miroslava Košute in Jožeta Privška, poraja teme doma, povezanosti in predanosti, ki so bile, poleg jubilejne 20. obletnice obstoja občine, rdeča nit programa prireditve. Po nagovoru župana je z navzočimi svoje misli delil slavnostni govorec Jože Vidic, osrednje mesto na slovesnosti pa je pripadlo podelitvi priznanj izjemnim osebam in ustanovam, ki s svojim delovanjem bogatijo življenje v naši skupnosti. Jubilejni priznanji Občine Šmartno pri Litiji ob 90. obletnici delovanja sta prejeli PGD Javorje in PGD Štangarske Poljane. Zakonca Irena in Zdenko Šinkovec sta prejela posebno priznanje Občine Šmartno pri Litiji za humanitarno delovanje. Najodličnejši priznanji, zlati plaketi Občine Šmartno pri Litiji, pa sta prejela Rudolf Vidic, neumorni podpornik in ustvarjalec domačega kulturnega utripa, ter Ida Dolšek za dolgoletno delo pri ohranjanju etnološke dediščine in slovstvene folklore. Slovesnost so spremljale pesmi Ženskega pevskega zbora društva LAZ, pod vodstvom Mance Vidic, obiskovalci prireditve pa so si v dvorani lahko ogledali razstavo šmarskih vezilj.

Ostali dogodki

Blagoslov traktorjev in traktoristov

Na velikonočni ponedeljek se je v središče Šmartnega pripeljalo več kot 80 traktorjev. Okoli 400 obiskovalcev je najprej pozdravilo množico traktoristov, ki so se udeležili že tradicionalnega blagoslova traktorjev v Šmartnem pri Litiji. Pred cerkvijo sv. Martina je zbrane pozdravil, traktorje in traktoriste pa blagoslovil župnik Marko Mohor Stegnar. Dogajanje se je nadaljevalo v Veliki Kostrevnici, kjer sta bila na »Traktor afterpartiju« razglašena najstarejši in najlepše okrašeni traktor, njuna lastnika pa sta prejela uporabni nagradi. To sta bila Dušan Žibert z najstarejšim traktorjem (letnik 1954) in Oton Muzga z najlepše okrašenim.

Odprtje vinskega regala Vinogradniškega društva ŠTUC v kleti gradu Bogenšperk

V mesecu aprilu je Vinogradniško društvo ŠTUC svojemu uspešnemu delovanju dodalo nov mejnik – njihova vina so dobila mesto v kleti gradu Bogenšperk. Društvo, ki deluje že od leta 2005 in sedaj združuje več kot 150 članov, redno organizira strokovna izobraževanja in spodbuja vinogradniško dejavnost tudi pri mladih. Svoja vina redno pošiljajo na ocenjevanja in z vsakim letom prejmejo več priznanj ter pohval. ŠTUC-eva vina so tako skupaj z vini Kleti Brda, vini Vinske kleti Metlika in vini vipavskih vinarjev iz vasi Slap razširila pestro ponudbo grajske vinske kleti. Otvoritveni dogodek je minil ob bogati kulturni (glasbeni) spremljavi lokalnih ustvarjalcev.

Božični dan na Bogenšperku

V sodelovanju s Krčmo na gradu Bogenšperk smo v nedeljo, 18. decembra prvič pripravili božični dan na gradu, ki se je odvijal med 14. in 19. uro. Obiskovalce je pritegnil okrašen grajski atrij, kjer so se lahko sprehodili med prazničnimi stojnicami in si privoščili tople napitke. V prostorih Rusko-slovenskega centra Davorina Hostnika so najmlajši lahko prisluhnili pravljicam in se preizkusili v peki in okraševanju piškotov. Ob 16. uri je bil za odrasle brezplačni vodeni ogled, na katerem so zbrani izvedeli, kako so praznike praznovali nekoč. Postregli smo jim tudi s potico in kolačem po Valvasorjevem receptu, objavljenem v Slavi vojvodine Kranjske. Ob 18. uri je bil v grajski knjižnici koncert klasične in božične glasbe. Na saksofonih so čarobni večer sklenili študenti Akademije za glasbo v Ljubljani. Člani kvarteta so večkratni nagrajenci na državnih in mednarodnih tekmovanjih. Predstavili so se z živahnim programom A. Dvořáka, A. Piazzole in P. Iturralde.

Seznam dogodkov

	datum	dogodek	organizator	lokacija	število obiskovalcev
1	3. 2.	Proslava ob kulturnem prazniku	Javni zavod Bogenšperk, Občina Šmartno pri Litiji, Knjižnica Litija Šmartno	Kulturni dom	20
2	16. 3.	Odprtje Wagni - graditelji gradu	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	30
3	25. 3.	Servus Petelinček	Javni zavod Bogenšperk	KD Velika Štanga	80
4	18. 4.	Blagoslov traktorjev in traktoristov	Javni zavod Bogenšperk	Staretov trg	400
5	21. 4.	Štuc - otvoritev regala v kleti in muzejske trgovine	Javni zavod Bogenšperk, ŠTUC	grad Bogenšperk	60
6	6. 5.	Atelier Huber - odprtje	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	50
7	22. 5.	Outsiderji	KLIŠE	grad Bogenšperk	20
8	27. 5.	Dan penine Wagensperg (kulinarika in glasba)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	50
9	29. 5.	Zvon - koncert	Zvon	grad Bogenšperk	40

10	3. 6.	150 let Narodne čitalnice v Šmartnem pri Litiji (slavnostna akademija)	Javni zavod Bogenšperk, Knjižnica Litija Šmartno	grad Bogenšperk	80
11	8. 6.	Mednarodni grafični projekt: Lifelines / Lebenslinien / Linije življenja (razstava)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	20
12	8. 6.	Mladinski komorni orkester Rhein-Neckar (koncert)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	40
13	10. 6.	Joker Out (koncert)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	550
14	12. 6.	Kino pod zvezdami: Ne joči, Peter	Javni zavod Bogenšperk, KLIŠE	grad Bogenšperk	60
15	17. 6.	Pavlov in Predor: od ideje do albuma (pogovor in koncert)	Javni zavod Bogenšperk, KLIŠE	grad Bogenšperk	50
16	22. 6.	Vpis v zlato knjigo	Občina Šmartno pri Litiji, OŠ	grad Bogenšperk	110
17	23. 6.	Musica Viva - koncert narave na gradu Bogenšperk	Lutra	grad Bogenšperk	28
18	24. 6.	"V deželi zelenega jutra" - proslava ob državnem prazniku	Javni zavod Bogenšperk, Občina Šmartno pri Litiji, Knjižnica Litija Šmartno	Staretov trg	100
19	1. 7.	Jan Plestenjak (koncert)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	750
20	8. 7.	Resno moteni (gledališka predstava)	Javni zavod Bogenšperk, KUD Vajkard	grad Bogenšperk	140
21	15. 7.	Okusi z gradu (kulinarika)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	120
22	23. 7.	Nina Pušlar (koncert)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	930
23	4. 8.	Sprehod skozi Grumovo Šmartno (literarni sprehod)	Javni zavod Bogenšperk, Knjižnica Litija Šmartno	središče Šmartna	40
24	16. 8.	Seviqč Brežice: Federico Toffano (IT) (koncert klasične glasbe)	Javni zavod Bogenšperk, Seviqč Brežice	grad Bogenšperk	70
25	17. 8.	G. J. Mendel in mukotrpna zgodba o genih - Lucie Seifertová (razstava)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	25
26	22. - 26. 8.	Grajske počitnice (počitniški program za otroke)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	16
27	24. 8.	Razstava grafik LILA (razstava)	Javni zavod Bogenšperk, Lila	grad Bogenšperk	30
28	26. 8.	Okusi z gradu ² (kulinarika)	Javni zavod Bogenšperk, Krčma	grad Bogenšperk	52
29	2. 9.	Batista Cadillac (koncert)	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	270
30	8. 9.	Jože Potokar Cvrčo (razstava)	Javni zavod Bogenšperk, Lila	grad Bogenšperk	40
31	24. 9.	Valvasorjev pohod	Javni zavod Bogenšperk, Knjižnica Litija Šmartno	Šmartno	100
32	25. 9.	Nedeljsko popoldne pri Valvasorju (koncert)	Javni zavod Bogenšperk, Oktet	grad Bogenšperk	70

33	29. 9.	Mednarodni znanstveni simpozij: Janez Vajkard Valvasor	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	30
34	15. 10.	Dobrote šmarske dežele (sejem)	Javni zavod Bogenšperk	Staretov trg	200
35	31. 10.	Noč čarovnic	Javni zavod Bogenšperk	grad Bogenšperk	2700
36	10. 11.	"Tam, kjer sem doma" - proslava ob občinskem prazniku	Javni zavod Bogenšperk, Občina Šmartno pri Litiji, Knjižnica Litija Šmartno	Kulturni dom	200
37	10. 11.	ŠmARTnovanje	Javni zavod Bogenšperk	Staretov trg	400
38	26. 11.	Monokomedija Xenona, predstava	Javni zavod Bogenšperk	KD Velika Štanga	44
39	1. 12.	Šmarski advent	Javni zavod Bogenšperk	Staretov trg	150
40	18. 12.	Božični dan na gradu Bogenšperk	Javni zavod Bogenšperk, Krčma	grad Bogenšperk	60
41	22. 12.	Fantovščina - predstava	Javni zavod Bogenšperk	Kulturni dom	151
				SKUPAJ	8376

Legenda:

 v (so)/organizaciji Javnega zavoda Bogenšperk
XXX Festival Bogenšperk

Doseganje zastavljenih ciljev:

- zavod je delno dosegel vsebinske cilje na področju turizma, prireditvena dejavnost je animirala predvideno število obiskovalcev. Cilja prodaje lokalnih turističnih aranžmajev ponovno nismo dosegli;
- pripravljena in testno izvedena sta bila dva nova turistična produkta, dvema pa smo dodali vsebine in jih tako naredili še bolj zanimive in pestre (Sprehod po Grumovem Šmartnem, nova oblika sejma Dobrote Šmarske dežele, Valvasorjev pohod, nova oblika izvedbe Šmarskega adventa s sodelovanjem OŠ Šmartno, GŠ Litija Šmartno in Vrtca Ciciban);
- povečali smo obseg sodelovanja z različnimi deležniki za hitrejši razvoj turizma.

GRAD BOGENŠPERK

Muzejska dejavnost

V lanskem letu smo nadaljevali z uresničevanjem zastavljene vizije celovite vsebinske prenove muzeja na gradu Bogenšperk. Aktivnosti so bile usmerjene v dve novi stalni razstavi in v dopolnjevanje že obstoječih. Raziskovalno dejavnost, pripravo besedil in izbor predmetov je bila opravljena z lastnim strokovnim kadrom.

Wagni – graditelj gradu

16. marca 2022 je minilo natanko petsto let od smrti Erazma I. Wagna, ki je v drugem desetletju 16. stoletja zgradil grad Bogenšperk in mu nadel ime Wagensperg, zato smo okroglo obletnico obeležili z odprtjem nove stalne razstave v prvem nadstropju, na kateri je predstavljena zgodovina rodbine Wagen. Za potrebe njene postavitve smo morali najprej opraviti temeljite študije arhivskega gradiva, saj ni na voljo nobene relevantne literature na to temo.

Razstava je zasnovana kronološko in obiskovalca popelje od prvih znanih začetkov rodbine do njene izgube Bogenšperka leta 1630. Panojska besedila so kljub zahtevnosti teme napisana v dokaj poljudni obliki, opremili pa smo jih s kvalitetnim slikovnim gradivom, ki smo ga pridobili delno sami, delno pa so nam ga posredovale partnerske ustanove. Sredi prostora smo namestili podstavek z maketo gradu, ki so nam jo trajno posodili z Ljubljanskega gradu iz njihove začasne razstave Mogočni varuhi preteklosti: Gradovi na Slovenskem (18. 4. – 17. 11. 2019). Maketo smo v sklopu pedagoškega programa Danes smo

grajski arhitekti predhodno že uporabljali kot didaktični pripomoček. V vitrini se nahaja še replika srebrnika Jurija Wagnerja, ki nam ga je posodil Narodni muzej Slovenije. Pripravljena so bila tudi izhodišča za pripravo QR kode, ki bo realizirana v letu 2023.

Vraževerje in čarovništvo na Slovenskem

Nadaljeval se je projekt postavitve osrednje razstave o vraževerju in čarovništvu na Slovenskem. V prvi polovici leta so bile opravljene vse potrebne študije, na podlagi katerih so bila napisana besedila za panojske in digitalne vsebine. Temu sta sledila iskanje slikovnega gradiva in redigiranje besedil. Nabavljen je bil tudi večji del, za ta namen, specifične muzejske opreme in izvedena ostala dela pri ureditvi prostorov (s poudarkom na tehnični podpori). Odprtje razstave je bilo načrtovano za september 2022, vendar so okoliščine preprečile ujeti ambiciozno zastavljenega roka, zato smo ga prestavili v marec 2023.

Vraževerje in čarovništvo na Slovenskem bo največja stalna razstava v muzeju na gradu Bogenšperk, s strategijo, da postane osrednja razstava o tej tematiki v Sloveniji. Tako vsebinsko kot oblikovno bo namreč zelo bogata in bo obiskovalcem nudila edinstveno doživetje.

Dopolnjevanje obstoječih razstav

V preteklem letu smo nadaljevali z zbiranjem slikovnega gradiva, s katerim nameravamo v bližnji prihodnosti nadgraditi stalno razstavo Bogenšperk skozi čas. Doslej smo evidentirali že več deset dragocenih fotografij gradu Bogenšperk iz časa pred in po drugi svetovni vojni.

Nadaljevali smo tudi z aktivnostmi za nadgradnjo Valvasorjane, v kateri načrtujemo umestitev interaktivne vsebine, vitrine z originalno ogrsko avbo iz druge polovice 17. stoletja ter nove Valvasorjeve lutke.

Strokovno delo

Janez Vajkard Valvasor – Kranjec po domovini, Evropejec po duhu. Mednarodni simpozij ob 350-letnici polihistorjevega prihoda na grad Bogenšperk

Dne 29. septembra 2022 je na Bogenšperku potekal mednarodni znanstveni simpozij, s katerim smo obeležili 350-letnico Valvasorjevega nakupa gradu, hkrati pa tudi 380-letnico njegovega rojstva, ki je leta 2021 zaradi epidemioloških razmer nismo mogli ustrezno proslaviti. Dogodek je potekal v organizaciji Javnega zavoda Bogenšperk in pod pokroviteljstvom Občine Šmartno pri Litiji. Prijavljenih je bilo trinajst referentov, deset iz Slovenije in trije iz Hrvaške, a se jih je posveta zaradi objektivnih razlogov udeležilo deset. Med udeleženci je bilo več uveljavljenih strokovnjakov in dobrih poznavalcev polihistorjevega življenja in dela.

Gre za prvi tovrstni dogodek v organizaciji Javnega zavoda Bogenšperk, s katerim se je ustanova uveljavila tudi na znanstvenoraziskovalnem področju. Priprave nanj so potekale več kot leto dni, saj smo morali najprej zagotoviti zadostno število referentov, nato pa od njih pridobiti naslove in povzetke referatov. Za ta namen smo izdelali in natisnili programsko knjižico ter pripravili načrt za izdajo zbornika prispevkov, ki bo izšel leta 2023.

Upravičeno lahko trdimo, da je bil dogodek vrhunsko organiziran in dobro obiskan. Po koncu simpozija so stekle priprave na izdajo zbornika. Želimo si, da bi ustrezal najvišjim znanstvenim standardom, zato smo avtorjem posredovali potrebna tehnična navodila za pisanje člankov.

Sodelovanje z drugimi ustanovami

Po strokovni plati smo v letu 2022 največ sodelovali z Narodnim muzejem Slovenije, od katerega imamo v izposoji več muzealij, Arhivom Republike Slovenije in Slovenskim etnografskim muzejem, ki sta nam za razstavne potrebe posredovala pisno in slikovno gradivo. Po zastoju v času pandemije COVID 19 smo pred koncem leta obnovili tudi sodelovanje z Muzejem krščanstva na Slovenskem, s katerim smo povezani prek projekta Poti knjige.

Znanstvenoraziskovalna dejavnost

Velika večina časa za opravljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti je bila namenjena študiju virov in literature za potrebe nove stalne razstave Vraževerje in čarovništvo na Slovenskem ter pripravo referata za septembrski mednarodni znanstveni simpozij na gradu Bogenšperk. Vzporedno s tem je potekalo tudi

raziskovanje lokalne zgodovine, zlasti plemiških rodbin Wagen in Apfalterer. Preučevanje Wagnov je še vedno v fazi zbiranja virov, izvirni znanstveni članek o Apfaltererjih pa je že skoraj dokončan in bo kmalu oddan za objavo v reviji *Kronika – časopis za slovensko krajevno zgodovino*.

Pollandova hiša in gospodarsko poslopje

Nadaljevanje zastavljenih ciljev za prenovo Pollandove hiše in gospodarskega poslopja pri gradu v smeri vzpostavitve namestitvenih kapacitet je v preteklem letu potekalo večinoma skozi aktivnosti lastnika obeh objektov – Občine Šmartno pri Litiji, zavod pa je opravljal svetovalno vlogo. Razpis, ki je bil izveden ni dal želenih rezultatov, ponovitev s strani lastnika zemljišč in stavbišč ni bila izvedena. Zavod kot upravljalec destinacije o razlogih za to ni bil obveščen.

Investicijsko vzdrževanje v gradu

Zavod kot upravljalec je v letu 2022 nadaljeval z zastavljeno strategijo vzdrževanja gradu Bogenšperk, ki predvideva, da se notranja zasnova prostorov (gabariti) ne spreminjajo, prenova pa vsebuje zlasti tehnično posodobitev in samo redno vzdrževanje že, v času obnove, saniranih površin. V preteklem letu so bila tako izvedena sledeča vzdrževalna dela:

- nabava in montaža razsvetljave za novo muzejsko zbirko Čarovništvo in vraževerje na Slovenskem;
- sanacija opleska ter prenova dela elektroinstalacij in razsvetljave v grajski knjižnici;
- sanacija opleska v okroglem stolpu Grajske galerije;
- nabava in montaža nadzornih kamer;
- nabava in vgradnja dela opreme za grajsko klet;
- delna sanacija atrija in servisnih prostorov;
- nabava in vgradnja opreme za novo muzejsko zbirko (vitrine, tehnična oprema, pregradna stena);
- restavriran je bil del notranje opreme (lestenec, karnise, ogledalo);
- nabava in vgradnja manjkajoče opreme za muzejsko trgovino (zamenjava električne napeljave in razsvetljave, sanacija opleska)

Večino sredstev je zagotovil zavod iz naslova lastne dejavnosti, del sredstev je zagotovil ustanovitelj (razsvetljava za muzejsko zbirko).

Nova muzejska trgovina

Dela pri ureditvi so bila dokončana v mesecu aprilu, ko je bila trgovina tudi predana svojemu namenu. Čeprav je nova strategija trženja grajske trgovine še v izdelavi, so bili septembra 2022 izdelani prvi promocijski materiali za namen predstavitve grajske trgovine na sejmu Medgeneracijskega povezovanja v občini Litija. Z njim smo opozorili obiskovalce na vsebino in možnost nakupa kakovostnih artiklov, spominkov, daril ob obisku gradu. Konec novembra smo izdelali elektronski spletni letak s ponudbo prazničnih poslovnih daril, ki je naletel na dober odziv, saj je bilo pripravljenih preko 170 tovrstnih daril. Prodaja izdelkov se je odvijala tudi v butični trgovini v prostorih TIC Šmartno, vendar ne v tolikšni meri, kot bi si želeli. Decembra smo v Krajevnih novicah objavili oglas o pestrem naboru artiklov, primernih za praznična darila, kar je pritegnilo nekaj dodatnih kupcev.

Galerijska dejavnost

V galerijski sezoni leta 2022 smo zastavljeni cilj izvedbe 4 razstav v Galeriji gradu Bogenšperk presegli in izvedli postavitev 6 domačih in tujih razstavnih projektov. Začetek sezone je zaznamovala pregledna razstava društva litijskih in šmarskih likovnih umetnikov društva Lila, ki je bila na ogled med januarjem in majem.

Sledilo je gostovanje Ateljeja Huber z razstavo *Potovanje v bronasto dobo*. Razstava se je osredotočala na figure in slike v bronu graškega kiparja Erwina Huberja (1929 - 2009). Njegova dela navdušujejo z jasnostjo, eleganco in brezčasno lepoto. Vedno so zreducirana na bistveno, pri čemer je osrednji fokus človeška figura. Razstavo so dopolnjevala dela Edgarja Huberja in Christe Huber-Winter Račič.

V sklopu Festivala Bogenšperk je v grajski galeriji gostovala mednarodna razstava *Lifelines / Lebenslinien / Črte življenja*, ki je povezala grafične umetnike iz Avstrije in Argentine. Na ogled so bila dela umetnikov, izbranih v strokovnih komisijah v Köflachu in v Centro de Edición Litográfica v Buenos Airesu. Idejno pa so Črte življenja predstavljale širok spekter tem vezanih na svetovne dogodke - od političnih stališč, socialnih in gospodarskih vprašanj in skrbi za okolje. Festival Bogenšperk je popestrilo gostovanje didaktične razstave *G. J. Mendel in mukotrpa zgodba o genih* z Mendlove univerze v Brnu, ki je obeležila 200. letnico rojstva J. G. Mendla, utemeljitelja genetike. Pri projektu smo sodelovali z Veleposlaništvom Češke republike v Sloveniji in Češko-slovenskim društvom. Nadalje sta Festival Bogenšperk zaznamovali dve domači razstavi – razstava grafik petih slovenskih društev likovnih umetnikov ter retrospektivna razstava zasavskega umetnika Jožeta Potokarja Cvrča. Pri grafični razstavi so sodelovali: Atelje Bled, LD Novo mesto, LD Trebnje, LD Mengeš in Društva litijski likovni atelje LILA. Avtorji so se predstavili v različnih grafičnih tehnikah in z raznovrstnim naborom motivov in tematik. V okviru projekta so na gradu predhodno izpeljali grafično delavnico pod mentorstvom grafika Jožeta Potokarja Cvrča. Nekaj nastalih del so postavili na ogled tudi na tej razstavi. Retrospektivna razstava Jožeta Potokarja Cvrča, ki se je za javnost odprla septembra pa je ostala na ogled do konca januarja 2023. Njegov umetniški izraz je močno zaznamovala poklicna pot, kot upokojeni rudar iz Trbovelj v svojih delih posveča posebno pozornost »knapovstvu«. Njegov opus sestavljajo tudi motivi krajin, ženskih aktov in portretov, motivi črne kuhinje in živali, predvsem konjev.

Preglednica razstav v Galeriji gradu Bogenšperk v letu 2022

datum	razstava	število obiskovalcev ob odprtju
12. 1. 2022	Slikarske poti – pregledna razstava društva Lila	/
6. 5. 2022	Atelier Huber, Potovanje v bronasto dobo	50
8. 6. 2022	Lifelines / Lebenslinien / Črte življenja	20
17. 8. 2022	G. J. Mendel in mukotrpa zgodba o genih	25
24. 8. 2022	Razstava grafik Lila	30
8. 9. 2022	Jože Potokar Cvrčo, Retrospektiva	40
skupaj		165

Neuresničeni so ostali nekateri projekti, med njimi napovedana razstava del ruskega slikarja Kuznetsova, na kar je vplivalo zaprtje Ruskega centra znanosti in kulture v Ljubljani, kot posledica vojne v Ukrajini. Prav tako ostaja za sedaj neuresničen projekt predstavitev 6 kopij fresk v zbirki Javnega zavoda Bogenšperk, ki ga bomo izvedli v prihodnjih letih.

Mini galerija, ki je zaživela v letu 2021 z razstavo Pomladno prebujanje Ateljeja Huber, je omenjeno razstavo gostila še skozi celotno sezono 2022. Ta poseben galerijski prostor bomo namenili v uporabo mladim, neuveljavljenim, umetnikom, zato smo v letu 2022 smo poskušali vzpostaviti sodelovanje z ALOU Univerze v Ljubljani, vendar neuspešno. V galerijski sezoni 2023 pa se nadamo, da bo Mini galerija polno zaživela, saj vzpostavljamo sodelovanje z visokošolskim zavodom Art House, šola za risanje in slikanje.

Pedagoška dejavnost

Na gradu Bogenšperk smo v letu 2022, poleg klasičnih vodenih ogledov za najavljene skupine osnovnih šol, srednjih šol, odraslih in upokojencev, izvajali tematska vodstva, ustvarjalne delavnice, drop in delavnice ob dogodkih, počitniški program za otroke, zasnovali smo nove programe ter vpeljali nova oz. posodobljena gradiva za šole.

Za vrtčevske skupine in za učence I. triade smo izvajali animiran ogled gradu Bogenšperk, kjer otroke po gradu vodi animator hlapec Jurij. Ta program za Javni zavod Bogenšperk izvaja zunanji ponudnik Matjaž Anžur. Zastavljen cilj zasnove in izvedbe lastnih animiranih ogledov, z likoma bakrotiskarja in čarovnice Bogenčare, se v letu 2022 še ni uresničil, smo pa bakrotiskarja vključili v program dogodka Valvasorjev pohod, Bogenčara pa je ponovno igrala osrednjo vlogo na dogodku Noč čarovnic.

Najpogostejše izvedeni program tako za šolske kot druge skupine obiskovalcev je bil tudi v letu 2022 standardni vodeni ogled po gradu, kjer si obiskovalci ogledajo celoten grad, spoznajo stavbno zgodovino ter zgodbe najznamenitejših prebivalcev gradu. V primerjavi z letom 2021, ko smo z odprtjem nove

stalne razstave Valvasoriana, začeli z izvedbo programa Valvasoriana za OŠ in SŠ skupine, je program v letu 2022 resnično zaživel – izvedli smo ga za 550 učencev in dijakov in se tako zelo približali zastavljenemu cilju, ki smo ga optimistično postavili na 700 učencev in dijakov.

Noč geografije

Že drugo leto zapored je zavod sodeloval na dogodku Noč geografije, ki je tokrat potekal v petek, 8. aprila. Organizirali smo jo skupaj z učiteljicami OŠ Šmartno. Udeležili so se je učenci osmih in devetih razredov, ki obiskujejo dodatni pouk geografije. Po uvodnem pozdravu in spoznavanju smo se razdelili po skupinah in zavzeli posamezne grajske sobane. Te so nam pripovedovale zgodbe o Janezu Vajkardu Valvasorju. Vsaka skupina ga je spoznala na drug način. Nato pa so učenci drug drugemu predstavili njihova nova pridobljena znanja. Prijetno in poučno druženje smo začinili s kvizom v katerem sta se dve ekipi učencev pomerili v poznavanju gradu in njegove zgodovine.

Počitnice na gradu Bogenšperk

V letu 2021 smo na gradu Bogenšperk premierno izvedli tedenski program Grajske počitnice, ki se ga je udeležilo 8 otrok. Program smo posodobili in ponovno izvedli v letu 2022 – tokrat se ga je udeležilo maksimalno možno število – 16 otrok. Ponovno smo ga izvedli v zadnjem tednu avgusta, potekal je od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.00 ure. V ta namen smo zasnovali in izvedli naslednje programe:

- »Grajski dan«: igrivo spoznavanje značilnosti grajskih stavb in življenja na gradovih s pomočjo pripomočkov, slikovnega gradiva in elementov igrifikacije. V ta namen zasnovan nov scenarij;
- »Grajski Masterchef«: program zasnovan in izveden v sodelovanju s Krčmo na gradu Bogenšperk. Spoznavanje prehranskih navad preteklosti, Valvasorjevi recepti iz Slave vojvodine Kranjske in delavnica kuhanja. V ta namen zasnovan nov scenarij;
- »Čarovniški vajenci«: tema čarovništvo in vraževerje ter Bogenčara in njena zgodba. Program z elementi lova na zaklad. V ta namen zasnovan nov scenarij;
- Grafična delavnica: prilagojeni obstoječi program;
- »Športni dan na Bogenšperku«: pohod po okolici gradu Bogenšperk z vključevanjem ogleda Lihtemberka in trim steze.

Glede na odzive udeležениh otrok in njihovih staršev, smo Grajske počitnice kot celoto uspešno izvedli. Ugotavljamo, da je program glede na izkazan interes (prijav je bilo več, kot smo jih lahko sprejeli) in ponovno udeležbo s strani nekaterih otrok, ki so se ga udeležili že v letu 2021, dobro sprejet.

Ko se srečata Valvasor in Prešeren

Program je bil zasnovan kot tematsko vodstvo za obiskovalce muzeja na kulturni dan, 8. 2., izvedli smo ga pa tudi za šolske skupine. Program je bil dobro sprejet in ga bomo ponovno izvedli v februarju 2023.

Grafična delavnica

Program združuje vodeni ogled gradu z ustvarjalno delavnico na temo grafike in se tako navezuje na dediščino prve bakrotiskarne na Kranjskem, ki jo je Valvasor ustanovil na gradu Bogenšperk. Program se je izkazal za zanimivega tako za šolarje kot dijakе – brez težav smo ga prilagodili različnim starostnim skupinam otrok. Grafične delavnice se je v letu 2022 udeležilo 251 učencev in dijakov, z nadaljnjo promocijo si bomo prizadevali, da bo postala prepoznaven program muzeja na gradu Bogenšperk.

Sprehod po Grumovem Šmartnem

Program je nastal na podlagi dogodka, ki smo ga izvedli v sklopu Festivala Bogenšperk, in cilja predvsem na ciljno skupino maturantov – drama Dogodek v mestu Gogi je namreč med obveznimi branji Mature 2023. Avtorica Sprehoda po Grumovem Šmartnem je Stanka Sirk, v Javnem zavodu Bogenšperk pa smo ga prilagodili za ciljno skupino srednješolcev. V letu 2022 za program ni bilo zanimanja, poskušali ga bomo izvesti v letu 2023.

Tematski vodeni ogled – Kako so praznovali v Valvasorjevem času?

Tematsko vodenje Kako so praznovali v Valvasorjevem času? smo izvedli v sklopu dogodka Božični dan na Bogenšperku. Udeležilo se ga je 15 poslušalcev. Program bomo z določenimi prilagoditvami izvajali tudi v prihodnje.

Javna vodenja po gradu Bogenšperk

V marcu 2022 smo začeli z izvajanjem tedenskih javnih vodstev po zbirkah gradu. Vodstev se lahko udeleži kdorkoli, brez predhodne najave, udeleženci plačajo vstopnino v muzej, za vodenje ni doplačila. Do konca decembra 2022 se je javnih vodstev udeležilo 183 obiskovalcev, z izvedbo programa nadaljujemo tudi v 2023.

Brošura 2022/23

Za namen promocije obstoječih pedagoških programov in novosti, uvedenih v letu 2022 ali napovedanih za leto 2023, je bila oblikovana nova Brošura pedagoških programov, ki smo jo ciljno pošiljali na adrese osnovnih in srednjih šol, gimnazij in drugih izobraževalnih zavodov. Brošura je dostopna tudi na spletni strani gradu Bogenšperk, na povezavi: <https://www.bogensperk.si/pdf/Brosura-pedagoskih-programov-2023.pdf>.

Statistični kazalci o obisku muzeja

Spodnja tabela prikazuje statistiko obiska muzeja na gradu in gradu Bogenšperk po kategorijah vstopnic, po pedagoških programih in po mesecih (zraven še letni pregled).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	SKUPAJ
odrasli	47	84	76	110	89	81	137	266	114	83	40	11	1138
odrasli skupina	0	15	14	0	22	0	0	4	24	94	15	51	239
upokojenci	13	21	35	58	109	86	60	89	54	54	17	2	598
upokojenci skupina	0	0	136	58	149	40	0	114	100	162	106	0	865
javna vodstva	0	30	2	47	25	3	18	18	6	19	0	15	183
invalidi	0	0	0	53	2	0	2	0	4	1	1	0	63
družine	5	30	25	65	30	40	45	20	22	35	26	10	353
poročna dvorana	0	16	0	4	2	0	2	0	0	0	0	0	24
galerija	4	8	0	5	1	0	5	2	0	0	0	0	25
gratis	0	159	16	48	67	114	12	6	52	66	10	25	575
predšolski otroci	5	10	8	6	2	0	19	17	2	7	4	0	80
otroci	17	18	21	26	14	9	37	73	16	14	6	2	253
dijaki	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
študenti	0	6	3	20	27	14	13	14	6	18	2	0	123
vse kategorije	91	398	336	500	540	387	350	623	400	553	227	116	4521
OŠ skupine (skupaj)	0	53	33	347	997	821	42	16	279	779	181	74	3622
OŠ vodstvo grad	0	0	33	288	745	530	0	0	226	690	0	74	2586
OŠ Arhitekti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	0	23

OŠ Grafična delavnica	0	0	0	0	44	0	0	0	0	0	53	0	97
OŠ Valvasoriana	0	0	0	41	114	162	0	0	53	89	52	0	511
Znajdem se v grajskem prostoru in času	0	0	0	0	0	20	42	0	0	0	0	0	62
Lihtenberk ogled	0	0	0		113	0	0	0	0	0	0	0	113
Valvasorjev pohod	0	0	0		50	0	0	0	0	0		0	50
animiran ogled otroci	0	0	0	0	183	62	0	0	27	0	53	0	325
Poti knjige	0	0	0	0	0	47	0	0	0	0	0	0	47
Valvasor in Prešeren	0	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53
Noč geografije	0	0	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Grajske počitnice	0	0	0	0	0	0	0	16	0	0	0	0	16
SŠ skupine (skupaj)	0	0	0	40	51	37	0	0	0	154	0	0	282
SŠ Vodstvo grad	0	0	0	40	12	37	0	0	0	0	0	0	89
SŠ Grafična delavnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	154	0	0	154
SŠ Valvasoriana	0	0	0	0	39	0	0	0	0	0	0	0	39
Muzej (skupaj)	91	451	369	887	1588	1245	392	639	679	1486	408	190	8425
DOGODKI	0	0	30	60	140	1030	1940	192	660	2700	0	60	6812
RSCDH in kapela*	51	161	272	176	251	143	173	343	259	558	211	103	2701
najemi	0	0	0	0	0	280	0	16	35	25	35	14	405
SKUPAJ	142	612	671	1123	1979	2698	2505	1190	1633	4769	654	367	18.343

*brezplačni ogled vsebuje: Rusko slovenski center Davorina Hostnika in mini galerijo

V primerjavi z letom 2021, ko je število vseh obiskovalcev gradu Bogenšperk na letni ravni doseglo število 11.164, beležimo v letu 2022, s skupno 18.343 obiskovalci, opazen porast obiska. Več obiskovalcev je obiskalo muzej na gradu – v primerjavi z letom 2021 kar 1.126 obiskovalcev več, ter se udeležilo dogodkov – v primerjavi z 2021, 2.947 obiskovalcev več.

Glede na podatke, predstavljene v **tabeli**, večino obiskovalcev gradu Bogenšperk predstavljajo obiskovalci muzeja, sledijo udeleženci kulturnih in zabavnih dogodkov, nato obiskovalci RSCDH (Rusko slovenski center Davorina Hostnika) in grajske kapele, ki so po naših izkušnjah obiskovalci oziroma sprehajalci, ki grad obiščejo z namenom rekreacije, obiska Krčme na gradu ali zgolj slučajno. Ti obiskovalci običajno ne obiščejo muzeja.

Glede na predstavljene statistične kazalce obiska je največ ljudi obiskalo grad Bogenšperk med majem in oktobrom, pri čemer je bil muzej najbolj obiskan maja in oktobra, dogodke pa je največ ljudi obiskalo v juliju in oktobru. Na število obiskovalcev v teh mesecih je najbolj vplival obisk šolskih skupin ter obisk

dogodkov v sklopu Festivala Bogenšperk ter dogodka Noč čarovnic. V mesecu oktobru je bil zaradi sovpadanja obeh dejavnikov (šolske skupine in dogodek Noč čarovnic) grad Bogenšperk najbolj obiskan. V zavodu ocenjujemo, da je za porast števila obiskovalcev v preteklem letu vplivalo več dejavnikov – umiritev razmer po epidemiji Covid 19, uspešna promocija in izvedba dogodkov ter boljša prepoznavnost gradu Bogenšperk in njegovih vsebin. Omeniti je potrebno, da v statistiko niso vključeni dnevni obiskovalci parka (sprehajalci) in gostje ponudnika gostinskih storitev. Realna ocena vseh obiskovalcev na letni ravni je tako okoli 40.000.

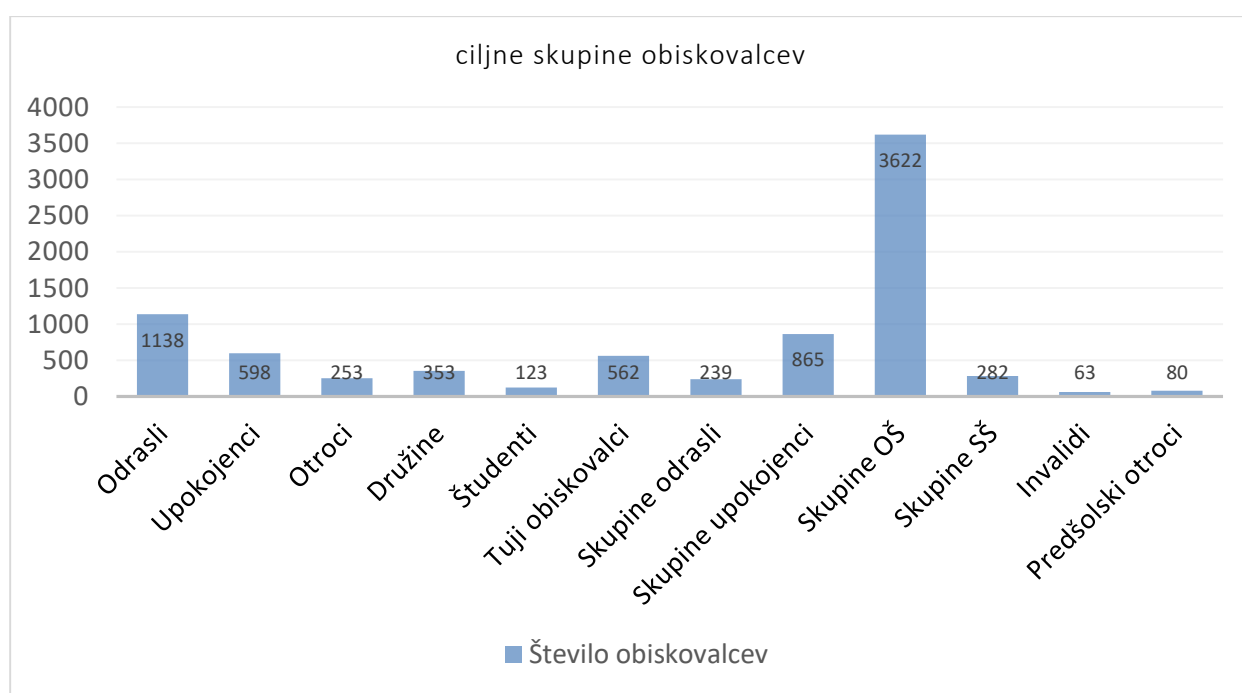
Obisk po ciljnih skupinah

Največji delež obiskovalcev muzeja na gradu Bogenšperk še vedno predstavljajo skupine osnovnošolcev, ki grad obiščejo organizirano s strani matične šole. V primerjavi z letom 2021 (1.432) beležimo več kot dvakratno povečanje obiska te ciljne skupine. Ugotavljamo, da je na višji obisk nedvomno vplivala normalizacija razmer po epidemiji Covid 19, ki je v letih 2020 in 2021 vplivala na upad obiska, razloge gre gotovo iskati tudi v osveženi in pestri ponudbi pedagoških programov ter ciljnem nagovarjanju OŠ. S 3.622 osnovnošolci, ki so obiskali naše programe, smo se približali in celo presegli obisk v letu 2019 (3.542). V letu 2022 smo spremenili pristop k vodenju statističnih podatkov obiska, tako da se podatki beležijo za vsako ciljno skupino ločeno, prav tako se beleži obisk posameznih pedagoških programov (kot je razvidno v preglednici obiskov). V preteklih letih so bile namreč skupine OŠ in SŠ vodene pod isto kategorijo. Trenutno statistika izkazuje izredno nizek delež v tem segmentu (282 v letu 2022). Slednje jasno nakazuje potrebo po dodatnih aktivnostih s ciljem povečati število teh skupin.

Drugi največji delež obiskovalcev muzeja na gradu predstavljajo odrasli obiskovalci, ki muzej obiščejo samostojno, visok delež je s strani skupin upokojencev, sledijo individualni obiskovalci – upokojenci in tuji obiskovalci. Izredno nizek delež obiskovalcev gradu predstavljajo dijaki, študenti ter predšolski otroci. Nizke številke ne presenečajo, saj se obisk omenjenih skupin do sedaj ni vodil sistematično. V prihodnjem letu pričakujemo boljši vpogled v dejansko stanje.

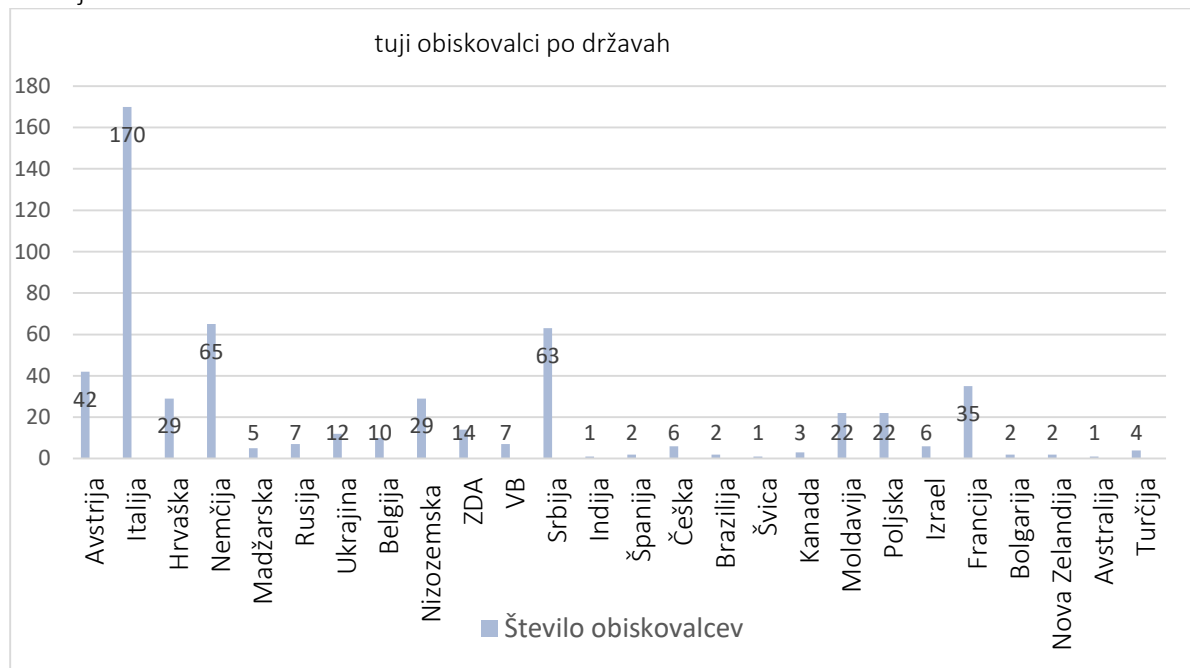
Družine so ciljna skupina, ki jo glede na podatke o obisku muzeja, še nismo uspeli primerno nagovoriti. Po vzoru nekaterih dogodkov, ki jih na zavodu organiziramo predvsem za otroke in družine (npr. Noč čarovnic) in so izredno dobro obiskani, bomo v prihodnje to ciljno skupino nagovarjali z izvedbo muzejskih programov, zasnovanih prav zanje.

Najnižji delež obiskovalcev gradu predstavljajo osebe z različnimi gibalnimi omejitvami, saj je objekt v ta namen fizično nedostopen. Kot možna vmesna rešitev (pred možno izgradnjo dvigala) se kažejo spletno dostopne vsebine in prilagojeni programi.

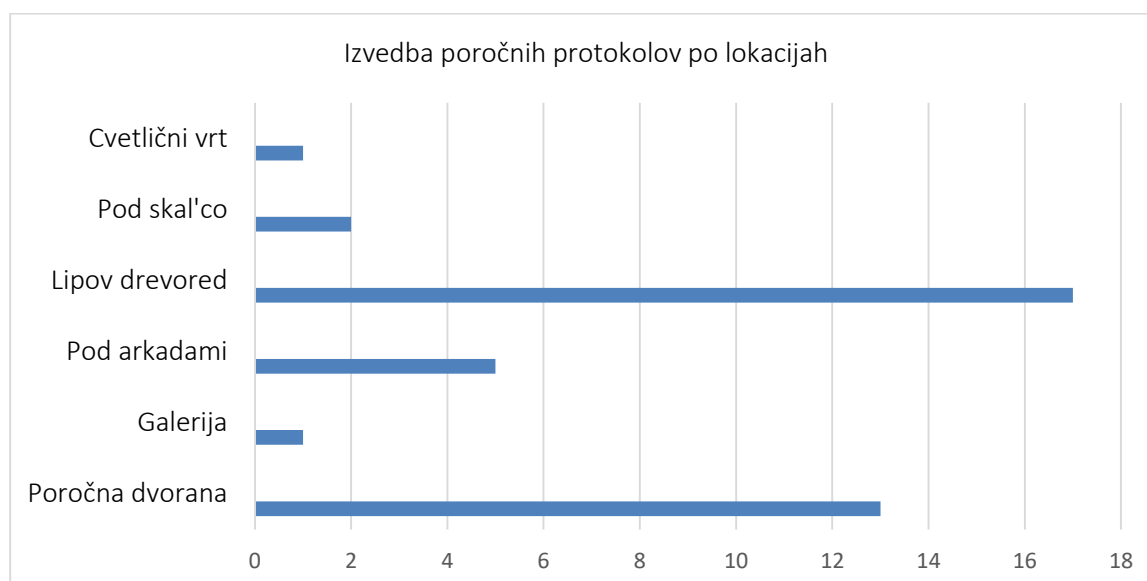
Tuji obiskovalci

Tuji obiskovalci predstavljajo približno 40% vseh odraslih obiskovalcev, ki obišejo muzej na gradu Bogenšperk. V letu 2022 je grad obiskalo skupno 562 tujih gostov, največ v poletnih mesecih, julija (66) in avgusta (180). Po podatkih, predstavljenih v spodnjem **grafu**, smo zabeležili goste iz 26 držav, največ iz Italije.

Poročna dejavnost

V letu 2022 smo poročno dejavnost na gradu Bogenšperk izvajali v sodelovanju s partnerjem, Krčmo na gradu Bogenšperk, ter zunanji izvajalci – Petro Planinšek, s.p., Evo Dukarič in Tanjo Planinšek. Obstoječim poročnim lokacijam, poročni dvorani, grajski galeriji, arkadam, lipovem drevoredu in »pod skal'co«, se je pridružila nova – grajski cvetlični vrt. V primerjavi z leti 2020 in 2021 smo v 2022 izvedli več civilnih obredov, 39 v skupnem številu, največ v mesecih maju in juniju (po 7 obredov). Podatki v spodnjem **grafu** kažejo, da najbolj zaželeno lokacija ostaja lipov drevored (17 protokolov). V namene promocije poročne dejavnosti na gradu Bogenšperk smo se tudi v letu 2022 udeležili poročnega sejma, ki je tokrat potekal 12. in 13. novembra na Ljubljanskem gradu. Na stojnici smo se predstavljali s Krčmo na gradu Bogenšperk, ki bo v letošnjem letu 2023 prevzela aktivnejšo vlogo pri izvedbi poročnih protokolov na Bogenšperku, Javni zavod Bogenšperk pa bo obdržal koordinacijsko vlogo.

Projektno delo - Garkelj

Javni zavod Bogenšperk je lani, v sodelovanju z Arboretumom Volčji Potok, zaključil projekt Cvetlična kultura podeželja (LAS Garkelj), ki ga sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020. Projekt se je izvajal od septembra 2020 do oktobra 2022. S projektom sta partnerja okrepila zavedanje o pomenu tradicionalne podeželske kulture, predvsem gojenju cvetja v garkljih s cilji izboljšanja urejenosti podeželskega okolja in urbanih območij, biotske in krajinske raznovrstnosti ter znanj in kompetenc podeželskih akterjev.

V okviru potrjenega programa je bila že v preteklih letih opravljena glavna aktivnost, med drugim je bil na gradu Bogenšperk zasajen in vzdrževan vrt ter postavljena stalna razstava o življenju in delu slikarke Marije Auersperg Attems. Razstavnici panoji so bili izdelani tudi za namen potujoče razstave, ki je bila lani maja in junija na ogled v litijski in šmarski knjižnici. Septembra smo jo na ogled postavili v Knjižnici Franceta Balantiča v Kamniku, od tam pa se je preselila v Posavski muzej Brežice.

Del projekta Garkelj so bile tudi štiri kreativne delavnice, ki so potekale pod vodstvom priznane floristke dr. Sabine Šegula. Lani sta bili izvedeni na temo izdelovanja cvetočih namiznih dekoracij, septembra pa izdelovanja jesenskih šopkov. Javni zavod Bogenšperk je projekt Garkelj že maja predstavil na Paradižu učenja v Litiji, septembra pa smo sodelovali še na sejmu festivala Medgeneracijsko povezovanje v občini Litija ter na dan Valvazorjevega pohoda s stojnico na gradu Bogenšperk.

V zadnji fazi projekta do konca lanskega oktobra letos smo tako poleg postavitve potujoče razstave v Kamniku, sodelovanja na sejmi in izvedbe kreativnih delavnic uspešno dokončali tudi vsebino za publikacijo Sprehod po garklju, ki je izšla v 500 izvodih in je zainteresiranim brezplačno na voljo, izdelali smo spletno predstavitev projektnih rezultatov, ki so objavljeni na spletni strani gradu Bogenšperk (na povezavi: <https://www.bogensperk.si/novice/predstavitev-projektnih-rezultatov.html>) ter pripravili in oddali razpisno dokumentacijo. Razvojni center Srca Slovenije je na podlagi zbrane dokumentacije Javnega zavoda Bogenšperk in partnerja Arboretum Volčji potok zadnjega novembra oddal 2. zahtevek za izplačilo za projekt Garkelj kjer znaša znaša zahtevek za Javni zavod Bogenšperk 3.957,56 EUR.

Trženje vsebin in najema prostorov

Javni zavod Bogenšperk kot upravitelj gradu Bogenšperk in Kulturnega doma Šmartno ponuja v tržnem delu svoje dejavnosti v najem tudi prostore, in sicer dvorano Kulturnega doma ter prostore gradu vključno s konferenčno sobo Rusko-slovenskega centra Davorina Hostnika.

Na gradu smo letos zabeležili kar nekaj tovrstnih najemov, povezanih tudi z odmevnejšimi dogodki. Med drugim sta se v konferenčni sobi RSCDH odvila posvet o turizmu v regiji v organizaciji Turizma Ljubljana in letno srečanje članov Rotary kluba Grosuplje, ki so imeli v sklopu najema tudi vodeni ogled gradu.

Vodeni ogledi gradu zaključenih odraslih skupin sodijo delno na področje trženja grajskih vsebin, ki jih želimo ponuditi tistim, ki jih Bogenšperk sprva pritegne zgolj s svojo kulinarčno ponudbo. Tako smo decembra uspešno ponudili ogled gradu tudi nekaterim tovrstnim skupinam (zaključno druženje podjetja Festo, obisk 50-članske skupina predstavnikov šolstva Republike Srbije, ki smo jim poleg gradu predstavili tudi Rusko-slovenski center Davorina Hostnika).

Nekaj tržnih najemov je bilo tudi v kulturnem domu, ki je imel sicer skozi vse leto odprta vrata za domače in gostujoče kulturne, pa tudi druge vsebine.

Doseganja letnih ciljev na gradu Bogenšperk:

- koncept ponudbene strategije gradu Bogenšperk je bil, glede na število obiskovalcev gradu napram letu 2021, uspešen;
- število obiskovalcev muzejskih zbirk in dogodkov je doseglo želene cilje;
- postavitev novih muzejskih vsebin je bila izvedena v večinskem delu (iz objektivnih razlogov ni bila v celoti realizirana postavitev zbirke Vraževerje in čarovništvo na Slovenskem);
- trženje v muzejski trgovini ni bilo izvedeno v predvidenem obsegu;
- investicijsko vzdrževanje objekta je bilo v okviru načrtovanega;
- projekt javno zasebnega partnerstva ni napredoval, vendar slednje ni več v pristojnosti zavoda;
- projekt izgradnje vinske kleti je potekal v zastavljenih okvirjih;
- število izvedenih poročnih protokolov je višje od preteklih let;

- zasnova novih pedagoških programov je bila izvedena nadpovprečno;
- z Arboretumom Volčji Potok smo uspešno zaključili projekt Garkelj, realizirane so bile vse predvidene naloge in doseženi zastavljeni cilji.

KULTURNI DOM ŠMARTNO

Na naslovu Za povrtmi 4 se prepleta več dejavnosti. Objekt je dom treh lokalnih društev in s tem treh dejavnosti – gledališke, folklorne in pevske. Zavod koordinira njihove dejavnosti, obenem pa ga trži v okvirih, ki so možni in že od leta 2018 poizkuša tudi z lastno koprodukcijo – od lani tudi na drugi lokaciji v naši občini (Velika Štanga). Poleg stanovanjskega dela pa si določene zadeve delimo še z enoto šmarskega vrtca.

V prvi polovici leta 2022 je bilo še opaziti vpliv omejitev zaradi epidemije Covid 19, saj so bodisi odpadle ali pa bile v okrnjeni obliki izvedene nekatere tradicionalne prireditve. Zavod je na lastnika naslovil tudi pobudo, da se objekt preimenuje v Kulturni dom Slavka Gruma, vendar odziva s strani častnika zaenkrat še ni bilo.

Društvene vaje

društvo	število vaj v letu 2022
KUD FS Javorje	24
KUD Vajkard	35

Statistični pregled

datum	naziv prireditve	organizator	število obiskovalcev
3. 2. 2022	Proslava ob kulturnem prazniku	Občina Šmartno, zavod, knjižnica	40
5. 2. 2022	gledališka predstava Resno moteni	KUD Vajkard	240
9. 2. 2022	Seja občinskega sveta	Občina Šmartno	20
23. 2. 2022	sestane Občine Šmartno s stanovalci	Občina Šmartno	6
5. 3. 2022	19. občinski kviz gasilske mladine GZ Šmartno	Gasilska zveza Slovenije in PGD Šmartno	120
6. 3. 2022	Koncert iz naših krajev, koncert tamburašev - prenos v živo	Radio Slovenija, Prvi program	150
19. 3. 2022	gledališka predstava Resno moteni	KUD Vajkard	250
2. 4. 2022	KGZ Litija - občni zbor (najem)	KGZ Litija	100
24. 4. 2022	volitve v Državni zbor RS	Republika Slovenija	286
15. 5. 2022	srečanje gasilcev	PGD Šmartno pri Litiji	100
28. 5. 2022	Obrtna zbornica Litija - predavanje	OZ Litija	130
1. 6. 2022	OŠ Šmartno, letni koncert pevskih zborov	OŠ Šmartno pri Litiji	250
17. 9. 2022	Srečanje Hostnikov	družina Hostnik	180
8. 10. 2022	koncert ZKO Litija	JSKD OI Litija	100
22. 10. 2022	gledališka predstava Resno moteni	KUD Vajkard	odpadla
23. 10. 2022	predsedniške volitve - 1. krog	Republika Slovenija	280
28. 10. 2022	Društvo LAZ – slovensko-češko pevsko srečanje	Društvo LAZ	120
4. 11. 2022	predvolilni pogovor	Volitve / RS	17
5. 11. 2022	predvolilni pogovor	Volitve / RS	18
6. 11. 2022	predvolilni pogovor	Volitve / RS	15
7. 11. 2022	predvolilni pogovor	Volitve / RS	30
8. 11. 2022	predvolilni pogovor	Volitve / RS	24
9. 11. 2022	predvolilni pogovor	Volitve / RS	18
10. 11. 2022	občinska proslava	Občina Šmartno, zavod, knjižnica	200

13. 11. 2022	predsedniška volitve - 2. krog	Republika Slovenija	260
16. 11. 2022	predvolilni pogovor	Volitve / RS	17
18. 11. 2022	Župnijski urad Šmartno pri Litiji, predstava	Župnijski urad	130
20. 11. 2022	lokalne volitve	Volitve / RS	290
24. 11. 2022	20-letnica Društva kmetov Litija in Šmartno	Društvo kmetov Litija in Šmartno	85
27. 11. 2022	referendum	Republika Slovenija	260
2. 12. 2022	predvolilni pogovor	Volitve / RS	12
4. 12. 2022	lokalne volitve	Volitve / RS	320
5. 12. 2022	Miklavž	Prosvetno društvo	270
8. 12. 2022	Dedek Mraz	Herz d.o.o. Šmartno	70
13. 12. 2022	JSKD: OŠ Šmartno - ogled filma ob 8.30 in 10.30	JSKD OI Litija	240
18. 12. 2022	GŠ BUČAR – nastop učencev	Glasbena šola Bučar	50
21. 12. 2022	Dedek Mraz	Vrtec Ciciban Šmartno	150
21. 12. 2022	prireditve – Božiček za en dan	Center za socialno delo Litija	150
22. 12. 2022	gledališka predstava Fantovščina, SiTi Teater	Javni zavod Bogenšperk	151

Skupaj obiskovalcev: 5.149

Skupaj obiskovalcev na dogodkih v (so)organizaciji Javnega zavoda Bogenšperk – sivo obarvano: 391

Skupaj obiskovalcev na dogodkih drugih organizatorjev: 4.758.

Investicijsko vzdrževanje

Zavod kot upravitelj večnamenskega dela objekta je lastnika v preteklih letih večkrat opozoril na stanje strojne opreme za ogrevanje in prezračevanje objekta. Dosedanji sistem ogrevanja in prezračevanja izvira iz 80. let prejšnjega stoletja ter je tehnološko zastarel in energetsko potraten in neučinkovit. V poletnih in zimskih konicah zaradi nezmožnosti doseganja primernih klimatskih pogojev ne zagotavlja možnosti za kvalitetno izvedbo dogodkov. S prenovo bi dosegli tudi ustrezno prezračevanje notranjosti objekta in s tem izvedba dogodkov in programov preko poletnih mesecev. Ključna cilja projekta sta:

- zamenjava primarnega fosilnega energenta za potrebe ogrevanja iz lahkega kurilnega olja (ELKO) na električno energijo in
- izkoriščanje energije podtalnice.

V letu 2021 se je tako pristopilo k izdelavi projektne dokumentacije. Javni zavod je lani, na podlagi slednje, nato izdelal dokument identifikacije investicijskega projekta, ki je bil podlaga za uspešno kandidiranje občine, kot lastnice objekta, za pridobitev dela nepovratnih sredstev za ta namen (sredstva preko LAS). Kandidatura je bila uspešna, slednje pa v novembru podlaga za izdelavo vodnih vrtin in izvedbo postopka pridobitve vodnega dovoljenja. V ta namen sta bili izvrtani dve vodnjaški črpalni vrtini KD-1/22 in KD-2/22, globine do 30 metrov in dve ponikalni vrtini KD3/22 in KD-4/22 globine do 30 metrov. Zajeta voda iz črpalnih vrtin bo služila ogrevanju in hlajenju objekta in sanitarne vode – kulturnega doma, s toplotno črpalko voda-voda in bo v ponikalni vrtini vračana v isti, črpalni količini ter v isti vodonosnik. Željena količina črpanja znaša do 2 l/s iz vsake od obeh črpalnih vrtin, skupno 4 l/s, oziroma 14 m³ /h. Predvideni letni odvzem vode znaša 18.000 m³ /leto iz vsake od črpalnih vrtin, skupno 36.000 m³ /leto.

Doseganje zastavljenih ciljev:

- organizacija lastne produkcije je bila večinsko dosežena, lastna ponudba je bila na ravni, ki je omogočalo kritje izvedbenih stroškov;
- število obiskovalcev dogodkov je doseglo željeno (pred koronsko) število;
- investicijsko vzdrževanje je bilo izvedeno skladno z načrtom lastnika objekta (Občina Šmartno pri Litiji) in je bilo prilagojeno realizaciji projekta prenove ogrevanja in hlajenja objekta.

KRAJEVNE NOVICE

V letu 2022 je uredniški odbor občinskega glasila Krajevne novice nadaljeval z delom v nespremenjeni sestavi: Katarina Kragelj, Domen Merzel, Uroš Pušnik, Manca Vidic, Matjaž Hostnik in dr. Jernej Kotar kot odgovorni urednik. Lektorske storitve je opravljal Janoš Železnik, za oblikovanje, tisk in distribucijo pa je skrbelo podjetje Biroservis – Mlakar Gorazd s. p. Z vsemi partnerji uspešno sodelujemo že vrsto let.

Sedmo leto izhajanja občinskega glasila je prineslo več izzivov. Po dveh letih epidemije, ki je močno vplivala tudi na vsebino časopisa, smo v lanskem letu beležili občutno rast števila prejetih prispevkov. Njihovo število in obseg sta skoraj vsak mesec presegla razpoložljiv prostor, zato smo morali pri večini števil del gradiva prenesti v naslednjo izdajo. V uredništvu smo zato prvič od ustanovitve časopisa množičneje zavračali predolge članke in avtorje pozvali, naj jih skrajšajo. Kljub temu nam vseh člankov ni uspelo tekoče objavljati. K pomanjkanju prostora so veliko pripomogle tudi državnoborske in lokalne volitve, saj so imeli politični oglasi seveda prednost pred drugimi prispevki. S predhodnim dovoljenjem vodstva Javnega zavoda Bogenšperk, smo obseg aprilske številke izjemoma povečali na 28 strani.

Skladno s sprejetim načrtom dela smo v letu 2022 izdali devet števil, v katerih smo pokrili vse predvidene vsebinske sklope. Vpeljali smo nekaj manjših oblikovnih novosti, večjih sprememb na tem področju pa ni bilo. Z vsebinskega vidika smo dosegli vse zastavljene cilje, tudi vpeljane novosti so naletele na dober odziv. Med bralci najpriljubljenejši rubriki še naprej ostajata intervju in zadnja stran, namenjena domoznanstvu. V uredništvu smo si prizadevali, da bi k pogovoru povabili čim bolj zanimive sogovornike, kar nam je tudi uspelo. Konec leta smo pripravili okviren seznam kandidatov za leto 2023, ki je še ambicioznejši od preteklih.

V uredništvu ugotavljamo, da smo na področju trženja oglasnega prostora naredili korak naprej, toda čaka nas še veliko dela, saj si želimo še več oglaševalcev. V lanskem letu smo uspešno sodelovali z Mestnimi lekarnami in tega si želimo tudi v prihodnje. Končni finančni iztržek je občutno presegel predlanskega, k temu pa so največ prispevali politični oglasi. Novembra smo v uredništvu pripravili in potrdili nov pravilnik za izrabo oglasnega prostora v času volilnih kampanj, ki natančno določa pogoje oglaševanja.

Decembra je bilo, tako kot vsako leto, opravljeno javno zbiranje ponudb za pripravo in distribucijo občinskega glasila Krajevne novice. Odzvalo se je le podjetje Biroservis – Mlakar Gorazd s. p., s katerim je bila tudi sklenjena pogodba za opravljanje storitev v letu 2023.

Statistični pregled

mesec	prejeti prispevki*	strani	oglas	zahvale
februar	64 (59)	24	1	7
april	69 (61)	28	12	10
maj	53 (52)	24	0	7
junij	45 (45)	20	2	7
julij	47 (47)	24	2	5
september	60 (49)	24	3	3
oktober	56 (53)	24	4	3
november	50 (43)	24	3	1
december	66 (62)	24	4	5
skupaj	510	216	31	48

* v oklepaju so številke objavljenih prispevkov v posamezni številki

Doseganje zastavljenih ciljev:

- zavod je kot izdajatelj krajevnega glasila dosegel cilje obveščenosti lokalnega prebivalstva, še vedno ostaja manko večjega obsega trženja oglasnega prostora.

OGLAŠEVANJE, ODNOSI Z JAVNOSTMI, PROMOCIJA IN OBVEŠČANJE JAVNOSTI

Marketing in promocija na področju turizma

Celostna grafična podoba

V letu 2022 se je začela aktivna prenova celostne grafične podobe (CGP) Javnega zavoda Bogenšperk. V prvem koraku se je izdelala CGP za produkt Festival Bogenšperk, znotraj tega pa za najbolj (po udeležbi) odmeven produkt – Šmartno kuha. Tako sta obe znamki dobili svojo grafično podobo, z ustreznimi predlogami za pripravo promocijskih materialov za objavo in tisk. Vezano na novo podobo smo nabavili majice, ki so jih zaposleni nosili na dogodkih. Izdelali sta se tudi dve promocijski zastavi, ki sta bili postavljeni na vsakem dogodku festivala.

V naslednji fazi se je na podoben način pripravila podoba produkta Noč čarovnic, ki je zelo uspešno zaživela tako v spletnih kot tiskanih oblikah.

FESTIVAL BOGENŠPERK

maj

27. **DAN PENINE WAGENSBERG**
Glasbeno-kulinarčni dogodek
18.00, Grad Bogenšperk

junij

3. **150 LET NARODNE ČITALNICE v Šmartnem pri Litiji**
Slavnostna akademija
19.00, Grad Bogenšperk

8. **Mednarodni grafični projekt: LIFELINES / LEBENSINIEN / LINIJE ŽIVJENJA**
Razstava
18.00, Grad Bogenšperk

8. **Mladinski komorni orkester RHEIN-NECKAR**
Koncert
20.00, Grad Bogenšperk

10. **JOKER OUT**
Koncert
21.00, Grad Bogenšperk

12. **KINO POD ZVEZDAMI**
Predvajanje filma
21.00, Grad Bogenšperk

17. **PAVLOV IN PREDOR: OD IDEJE DO ALBUMA**
Pogovor in koncert
19.00 in 20.30, Grad Bogenšperk

julij

1. **JAN PLESTENJAK**
Koncert
21.00, Grad Bogenšperk

8. **RESNO MOTENI KUD VAJKARD**
Gledališka predstava
20.00, Grad Bogenšperk

15. **OKUSI Z GRADU**
Kulinarčni dogodek
18.00, Grad Bogenšperk

23. **NINA PUŠLAR**
Koncert
20.30, Grad Bogenšperk

avgust

4. **SPREHOD skozi Grumovo Šmartno**
Literarni sprehod
18.00, Šmartno pri Litiji

16. **Savič Brežice: FEDERICO TOFFANO (IT)**
Koncert klasične glasbe
19.00 predtakt, 20.00 koncert, Grad Bogenšperk

17. **G. J. Mendel in mukotrpna zgodba o genih - LUCIE SEIFERTOVÁ**
Razstava
18.00, Grad Bogenšperk

19. **ŠMARTNO KUHA**
Kulinarčni dogodek
15.00, Šmartno pri Litiji

22. **GRAJSKE POČITNICE**
Počitniški program za otroke
8.00 - 16.00, Grad Bogenšperk

24. **RAZSTAVA GRAFIK LILA**
Razstava
18.00, Grad Bogenšperk

26. **OKUSI Z GRADU²**
Kulinarčni dogodek
18.00, Grad Bogenšperk

september

2. **BATISTA CADILLAC**
Koncert
20.00, Grad Bogenšperk

17. **RAZGIBANO v novo šolsko leto**
Aktivnosti za otroke
10.00, Grad Bogenšperk

23. **KONCERT BAROČNE GLASBE**
Koncert
19.00, Grad Bogenšperk

24. **VALVASORJEV POHOD**
9.00, Šmartno pri Litiji

25. **OKTET VALVASOR**
Koncert
15.00, Grad Bogenšperk

29. **ZNANSTVENI SIMPOZIJ ob 350. obletnici Valvasorjevega prihoda na Bogenšperk**
Znanstveni simpozij
09.00, Grad Bogenšperk

www.bogensperk.si
www.smartno.si

Grad Bogenšperk
TIC Šmartno pri Litiji

01 898 78 67 in 01 898 76 64
info@bogensperk.si

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Šmartno

Letak za Festival Bogenšperk, ki vsebuje novo oblikovno zasnovo

Promocijski video Festivala Bogenšperk

Za namen promocije festivala v letošnjem letu smo s pomočjo zunanje izvajalca pripravili promocijski video, ki je nastajal tekom festivalskega dogajanja. Izdelali smo scenarij in napravili predvideno vsebino za video. Dogodki, ki bodo del video promocije, so bili premišljeno izbrani, tako da so predstavili širok vsebinski spekter festivala.

Udeležba na turističnih sejnih in sodelovanje s turističnimi agencijami

V letu 2022 se nismo udeležili sejmov s turistično vsebino, prav tako nismo vzpostavili sodelovanja s turističnimi agencijami. Predvideno je, da se bo ta manko odpravil v letošnjem letu, saj je zavod v ta namen sedaj tudi ustrezno kadrovsko popolnjen.

Promocija programov in dejavnosti zavoda v tiskanih in spletnih medijih

Lokalni tiskani mediji

V lokalnem občinskem mesečniku »Krajevne novice« smo vsak mesec opisali aktivnost zavoda. Pripravili smo prispevke izvedenih dogodkov in najave za dogodke, ki sledijo.

Plakati in letaki

V letu 2022 smo skoraj opustili promocijo s pomočjo letakov. To pripravimo le še za dogodke, pri katerih nastopajo osnovnošolci, saj letake razdelimo med vse učence in tako povabimo na dogodke tudi starše. Še vedno pa ostajamo pri obveščanju o dogodkih s pomočjo plakatov, ki jih običajno obesimo na 13 stalnih mest v naši občini in 5 v občini Litija. Jumbo plakat – v preteklem letu smo naročili jumbo plakat za dva dogodka – Šmartno kuha (avgust) in Noč čarovnic (oktober).

Spletno oglaševanje

Prisotni smo na družabnem omrežju Facebook (profil grad Bogenšperk in profil TIC Šmartno). V lanskem letu smo vzpostavili tudi nov Instagram profil TIC Šmartno in ga dodali že obstoječemu Bogensperk Castle. Na teh omrežjih smo stalno prisotni z eno objavo na teden in zgodbami večkrat na teden.

Spletna stran – aktivni sta spletni strani bogensperk.si in smartno.si. V preteklem letu smo na obe spletni strani objavljali novice o naših aktivnostih in vabila na dogodke.

Krajevne novice

V občinskem glasilu Krajevne novice smo redno objavljali napovedi, vabila in odmeve dogodkov, novice in razpise, promocije naših izdelkov in druge prispevke, vezane na dejavnosti občine ali Javnega zavoda Bogenšperk. V spodnji tabeli so vsi prispevki, ki so bili v letu 2022 objavljeni v Krajevnih novicah.

število	naslov objave	vrsta objave
februar 2022 (letnik 7, št. 1)		
1	Vabilo obrtnikom za prodajo izdelkov v butični trgovini TIC Šmartno	vabilo
2	Vabilo obrtnikom za prodajo izdelkov na Šmarski tržnici.	vabilo
3	Vabilo študentom za delo na gradu Bogenšperk.	vabilo
4	Belokranjski večer na gradu Bogenšperk	napoved
5	Otvoritev razstave v galeriji gradu Bogenšperk Društva likovnih umetnikov LILA z naslovom Slikarske poti.	poročilo
6	Odprtje stalne razstave o rodbini Wagen	poročilo
7	Prispevek o predstavi Kriza srednjih let v KD Šmartno	poročilo
8	Prispevek o novoletni okrasitvi Šmartnega	poročilo
april 2022 (l.7/št.2)		
9	Javna vodstva po razstavah na gradu Bogenšperk	prispevek
10	Potovanje v bronasto dobo – razstava, grad Bogenšperk	vabilo
11	Blagoslov traktorjev in traktoristov	vabilo
12	Postavitev regala ŠTUC v kleti Bogenšperk	vabilo
13	Briška zgodba na gradu Bogenšperk	vabilo
14	»Servus Petelinček« v KD Velika Štanga	poročilo
maj 2022 (l. 7/št. 2)		
15	Odprtje vinskega regala Vinogradniškega društva ŠTUC v kleti gradu Bogenšperk	poročilo
16	Nova muzejska trgovina na Bogenšperku	prispevek
17	Festival Bogenšperk 2022	napoved
18	Velikonočni blagoslov traktorjev in traktoristov	napoved
junij 2022 (l.7/št.4)		
19	Festival Bogenšperk	napoved in vabilo
20	Musica Viva – koncert narave	napoved in vabilo
21	Sodelovanje na Paradi učenja	prispevek
22	Gostujoča razstava Cvetlična pot Marije Auersperg Attems v Knjižnici Litija – projekt Garkelj	poročilo
julij 2022 (l.7/št.5)		
23	Federico Toffano na gradu Bogenšperk	napoved in vabilo
24	Mednarodni razstavniki projekti Festivala Bogenšperk 2022	prispevek in vabilo
25	Festival Bogenšperk	napoved

26	Festival Bogenšperk	prispevek
27	V deželi zelenega jutra – dan državnosti in 20-letnica Občine Šmartno	poročilo
september 2022 (l.7/št.6)		
28	G. J. Mendel in mukotrpa zgodba o genih	poročilo
29	Festival Bogenšperk	napovednik
30	Grajske počitnice na gradu Bogenšperk	poročilo
31	Razstavljene grafike petih slovenskih društev likovnih umetnikov na Bogenšperku	poročilo
32	Jože Potokar Cvrčo v galeriji gradu Bogenšperk	napoved in vabilo
33	Cvetoče namizne dekoracije – projekt Garkelj	poročilo
oktober 2022 (l.7/št.8)		
34	Simpozij na gradu Bogenšperk	poročilo
35	Jože Potokar Cvrčo	poročilo
36	Noč čarovnic	napoved in vabilo
37	Jesenski šopki – projekt Garkelj	poročilo
38	Sejem Dobrote šmarske dežele	napoved in vabilo
39	Valvasorjev pohod 2022	poročilo
november 2022 (l.7/št.8)		
40	Sejem Dobrote šmarske dežele	poročilo
41	8. fotografski natečaj	napoved in vabilo
december 2022 (l.7/ št. 9)		
42	Zmagovalci 8. fotografskega natečaja »Nevidno« pomembno okoli nas	poročilo
43	Prižig lučk v Šmartnem	poročilo
44	Predstava Fantovščina v KD Šmartno	napoved in vabilo
45	Darilni program v TIC Šmartno	vabilo
46	Božični dan na Bogenšperku	vabilo
47	Utrinki Noči čarovnic na gradu Bogenšperk	poročilo
48	Slovesnost ob občinskem prazniku	poročilo

Odnosi z javnostmi

Obveščanje o dogodkih, našo dejavnost in prepoznavnost krepimo z rednim obveščanjem javnih medijev o aktualnem dogajanju in aktivnostih zavoda. Povabila na dogodke in obvestila o dogajanju še naprej pošiljamo preko spletne platforme MailChimp. O dogodkih širšega pomena obveščamo vse slovenske tiskane in elektronske medije kakor tudi televizijske in radijske hiše. Pri slednjih smo izvajali ciljno oglaševanje, samo določenih dogodkov.

Od meseca maja do novembra smo imeli sklenjeno pogodbo z Radiom 1 Geoss, kjer so predvajali oglase za Festival Bogenšperk in kasneje še dogodek Noč čarovnic.

Za 3 dogodke v tem letu (Šmartno Kuha, koncert Batista Cadillac in prireditev Noč čarovnic) smo napravili oglas na Radiu Aktual Kum in tovrstno prakso imamo namen obdržati.

Na pobudo Radia.SI, smo pripravili program za oddajo Slovenia's Hidden Gems. Odločili smo se za turistični program – Kulinarčno šmartnovanje (Šmartno culinary adventure). Obiskali sta nas dve obiskovalki iz Belgije. Pri nas preživeli cel dan, nato pa v omenjeni oddaji poročali o njunem doživetju. Za pripravljen program smo prejeli priznanje in bili izbrani kot finalisti akcije Slovenia's Hidden Gems. Oddaja je shranjena na <https://sloveniasbest.si/ruth-and-elly/?lang=en>.

Spletna orodja za promocijo in komunikacijo z javnostjo

Med najpomembnejša orodja za promocijo in komunikacijo z javnostjo, kjer redno objavljamo novice o dogodkih in dejavnostih JZB, sodijo:

- FB Turizem Šmartno
- FB Grad Bogenšperk
- IG Grad Bogenšperk
- IG TIC Šmartno

- Spletna stran <https://www.bogensperk.si/>
- Spletna stran <http://www.smartno.si/>
- Spletna stran <https://www.mojaobcina.si/aktualno/>
- Spletno orodje za pošiljanje e-pošte: Mailchimp

V letu 2022 smo ustvarili 31 kampanj, ki smo jih poslali različnim skupinam naslovnikov. Sicer imamo na tej platformi sedem skupin naslovnikov (adrem):

- bogensperk.si in posamezniki, 261 naslovov;
- svetniki Občinskega sveta Občine Šmartno pri Litiji in občina Šmartno pri Litiji, 25 naslovov;
- Univerza za tretje življenjsko obdobje, 45 naslovov;
- vrtci, 158 naslovov;
- osnovne in srednje šole, 590 naslovov;
- društva, turizem, sindikati, 90 naslovov;
- mediji, 243 naslovov.

Največji odstotek tistih, ki poslano pošto odprejo, je v skupinah Bogensperk.si in posamezniki (35,9 %), Svetniki in občina (31,4 %) in Društva, turizem, sindikati (24,4%). Najnižji odziv smo zabeležili pri skupini Osnovne in srednje šole (le 11,7 % prejemnikov je sporočilo odprlo).

Promocijska akcija Štafeta vplivnežev

V nedeljo, 16. oktobra, je na gradu Bogenšperk potekala štafeta vplivnežev v organizaciji Turizma Ljubljana. Grad Bogenšperk je obiskala Instagram vplivnica Sanja Grohar s partnerjem in sinom.

Na gradu smo družino sprejeli in jo popeljali po gradu, kjer smo ji na zanimiv in sproščen način predstavili muzejske zbirke in bližajoči dogodek Noč čarovnic. Nato smo družini razkazali tudi vinsko klet Bogenšperk, kjer jih je čakalo presenečenje – pozdravila jih je naša prikupna čarovnica Bogenčara. Družini smo po ogledu postregli z večhodnim menijem v Krčmi na gradu Bogenšperk.

Sanja Grohar je obisk na Bogenšperku predstavila na svojem Instagram - IG (@sanjagrohar) in Tik Tok (@sanjagrohar) profilu 25. oktobra. Zagotovo je ta kampanja pripomogla tudi k velikemu obisku dogodka Noč čarovnic na gradu Bogenšperk.

Po podatkih Turizma Ljubljana si je celotno kampanjo na IG preko objavljenih reels objav ogledalo 216.900 sledilcev. Na platformi Tik Tok so objave dosegle skupaj 15.295 sledilcev.

Skupno je kampanja dosegla skoraj 270.000 sledilcev, pri čemer doseg reels objav še vedno organsko raste. Doseg kampanje je bil tako nad pričakovanji.

Spletna stran www.bogensperk.si

Spletna stran gradu Bogenšperk (www.bogensperk.si) služi kot oglasna deska za najavo dogodkov in poročanje v obliki novic in obvestil. Na spletno stran smo dodajali obvestila o vsakem dogodku, ki smo ga organizirali. Objavili smo 53 dogodkov. Pri razdelku »novice« smo pisali o dogodkih, opisovali druge aktivnosti in dodajali druga obvestila. Skupno smo objavili 35 različnih novic.

Nekaj statističnih podatkov je prikazanih v spodnji tabeli, kjer je tudi primerjava med letom 2019, 2020, 2021 in 2022.

	2019	2020	2021	2022
število ogledov strani	64.463	35.518	43.948	54.098
trajanje obiska	00:02:11	00:01:08	00:01:40	00:01:33
število uporabnikov	12.948	10.163	12.593	16.722
države iz katere izvirajo obiski strani	Slovenija – 88,86 % ZDA – 3,93 % Italija – 1,12 % Nemčija – 1,00 % Hrvaška – 0,93 %	Slovenija – 84,07 % ZDA – 7,32 % Italija – 0,91 % Nemčija – 0,80 % Hrvaška – 0,63 %	Slovenija – 91,59 % ZDA – 2,44 % Avstrija – 0,70 % Nemčija – 0,70 % Hrvaška – 0,69 % Italija – 0,46%	Slovenija – 68,04 % ZDA, VB – 24,87% Nemčija – 1,06 % Hrvaška – 0,75 % Italija – 0,75 %

zavihek z največ obiskovalci	splošno – 20,74 % poroke – 5,03 % prireditve na gradu – 4,34 % prireditve v občini – 4,14 % noč čarovnic – 3,86 % kontakt – 3,61 % informacije – 3,45 % muzej – 3,42 % zgodovina o gradu – 2,89 %	splošno – 31,20 % muzej – 5,83 % poroke – 5,48 % informacije – 4,53 % dodatna ponudba – 4,51 % kontakt – 4,28 % novice – 4,22 % biografija – 3,21 % najem gradu – 1,91 %	splošno – 30,50 % muzej – 4,83 % prireditve na gradu – 4,29 € poroke – 4,00 % dodatna ponudba – 3,69 % Noč čarovnic – 3,47 € informacije – 3,33 % novice – 3,21 % kontakt – 3,07 %	splošno – 29,7 € prireditve – 9,68 % Noč čarovnic – 5,36 % muzej – 4,15 % informacije – 3,87 % poroke – 3,78 % kontakt – 3,55 % novice – 2,75 % biografija 2,41 % dodatna ponudba 1,77 %
-------------------------------------	---	--	--	---

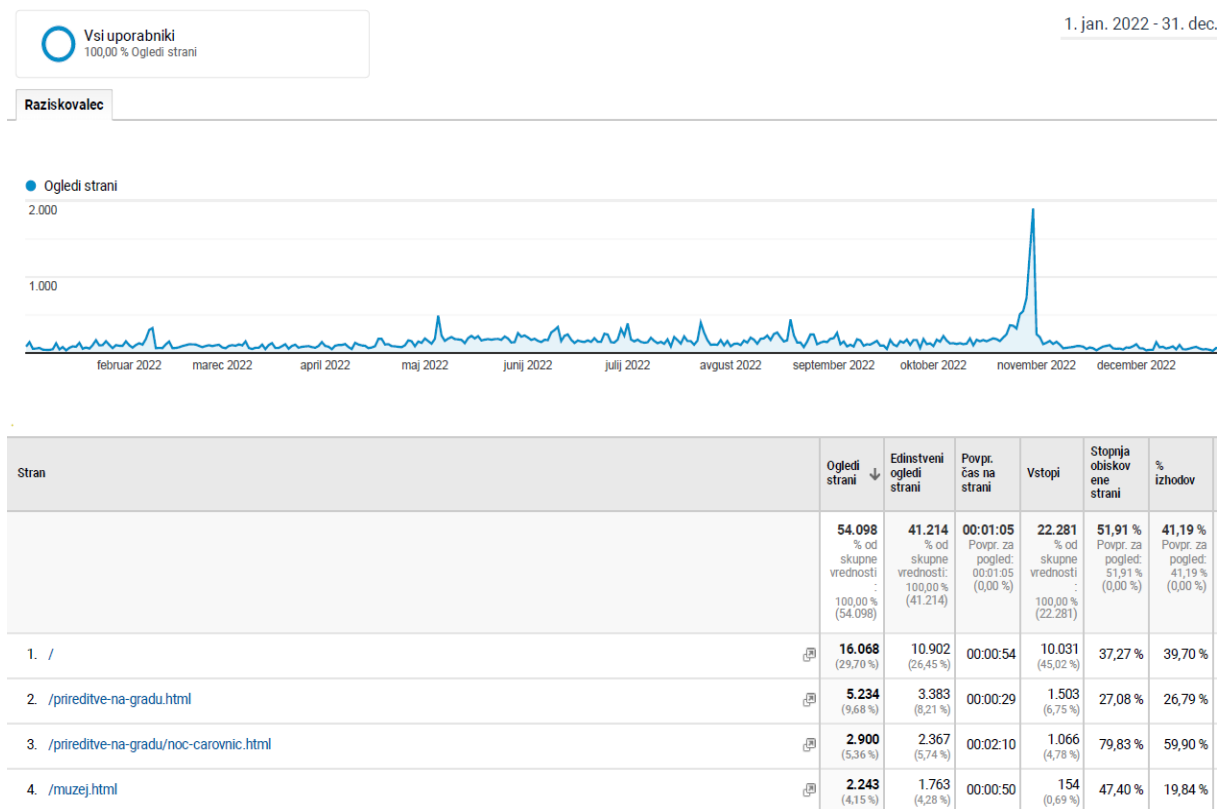
V letu 2022 se je dvignilo število vpogledov na spletno stran, iz 35.518 vpogledov v letu 2020 in 43.948 vpogledov v 2021, na 54.098.

Število uporabnikov se je povečalo iz 10.163 v letu 2020, na 12.593 leta 2021 in v letu 2022 na 16.722. To pomeni, da je zanimanje uporabnikov naraslo.

Obiskovalci spletne strani prihajajo v največji meri iz Slovenije, sledijo ZDA in VB, Nemčije, Hrvaške in Italije.

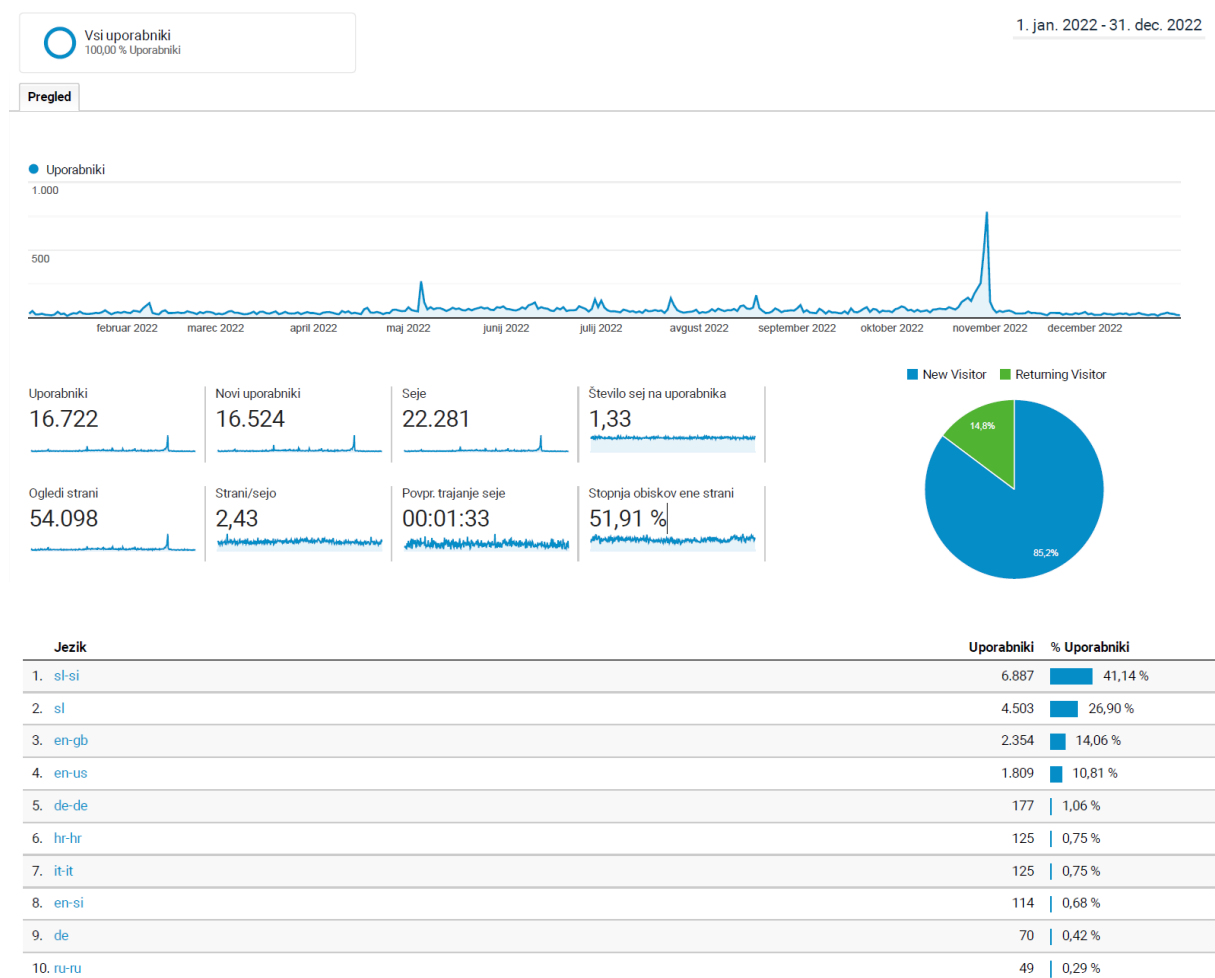
Analiza uporabnikov

Najbolj klikane vsebine na spletni strani www.bogensperk.si za obdobje 1.1.2022 – 31.1.2022

5. /informacije.html		2.096 (3,87 %)	1.845 (4,48 %)	00:01:52	762 (3,42 %)	66,40 %	52,86 %
6. /poroke.html		2.043 (3,78 %)	1.683 (4,08 %)	00:01:55	871 (3,91 %)	69,23 %	51,98 %
7. /kontakt.html		1.919 (3,55 %)	1.619 (3,93 %)	00:01:35	515 (2,31 %)	70,10 %	52,89 %
8. /novice.html		1.487 (2,75 %)	1.049 (2,55 %)	00:00:37	200 (0,90 %)	32,00 %	22,53 %
9. /biografija.html		1.303 (2,41 %)	1.155 (2,80 %)	00:06:34	1.109 (4,98 %)	84,13 %	83,42 %
10. /dodatna-ponudba.html		956 (1,77 %)	811 (1,97 %)	00:00:56	46 (0,21 %)	52,17 %	23,64 %
11. /prireditve-na-gradu/javno-vodenje-.html		771 (1,43 %)	620 (1,50 %)	00:00:32	10 (0,04 %)	50,00 %	10,77 %
12. /cerkev-svetega-martina.html		768 (1,42 %)	672 (1,63 %)	00:01:05	228 (1,02 %)	78,07 %	35,94 %
13. /kje-jesti-in-spati.html		767 (1,42 %)	595 (1,44 %)	00:01:17	429 (1,93 %)	67,37 %	59,06 %
14. /foto-utrinek.html		752 (1,39 %)	690 (1,67 %)	00:01:13	46 (0,21 %)	82,61 %	39,23 %
15. /najem-gradu.html		682 (1,26 %)	600 (1,46 %)	00:00:49	93 (0,42 %)	76,34 %	27,57 %
16. /kaj-poceti.html		629 (1,16 %)	493 (1,20 %)	00:01:11	324 (1,45 %)	46,91 %	43,24 %
17. /rusko-slovenski-center.html		555 (1,03 %)	492 (1,19 %)	00:00:34	67 (0,30 %)	55,22 %	21,44 %
18. /kulturni-dom.html		540 (1,00 %)	477 (1,16 %)	00:00:41	79 (0,35 %)	59,49 %	25,00 %
19. /slava-vojvodine-kranjske.html		498 (0,92 %)	441 (1,07 %)	00:04:31	421 (1,89 %)	81,47 %	82,13 %
20. /novice/krcma-na-gradu-bogensperk-je-odprla-svoja-vrata.html		497 (0,92 %)	407 (0,99 %)	00:01:22	331 (1,49 %)	72,81 %	70,22 %

Ciljne skupine, ki so obiskale spletno stran www.bogensperk.si v obdobju 1.1.2022 – 31.1.2022

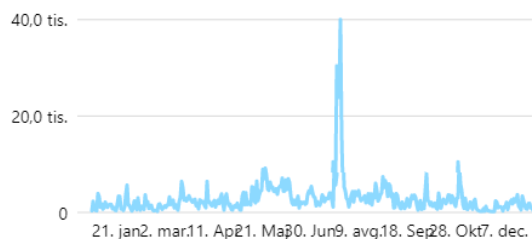

FB profil: Grad Bogenšperk (obdobje 1.1.2022 – 31.12.2022)

Doseg Facebook in Instagram strani

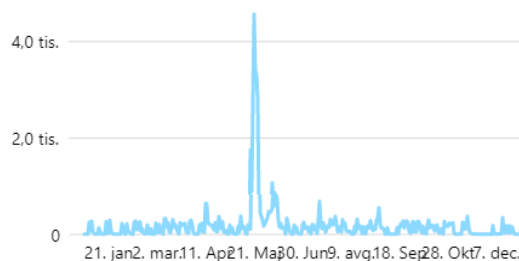
Doseg Facebook strani

299.124 ↑ 10%

Doseg Instagram strani

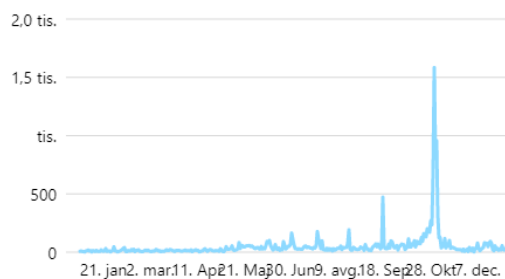
14.703 ↑ 22,2%

Obisk Facebook strani in Instagram profila

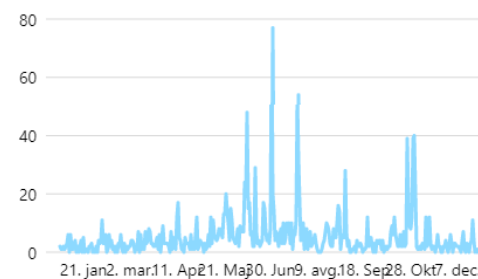
Obisk FB strani

18.231 ↑ 147,4%

Obisk IG profila

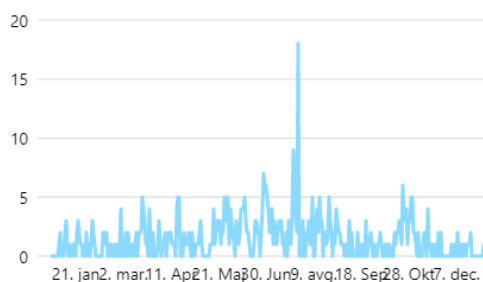
1.904 ↑ 25,4%

Novi všečki Facebook strani in novi Instagram sledilci

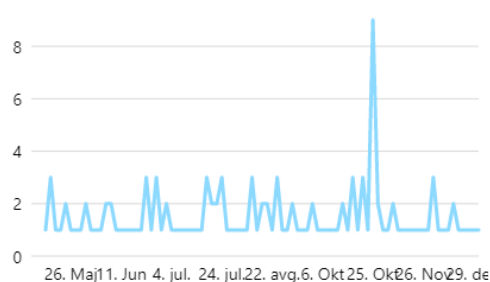
Novi všečki na FB strani

516 ↑ 0,2%

Novi sledilci na Instagramu

130 –

Sledilci (število sledilcev, struktura (spol, starost, mesto in država))

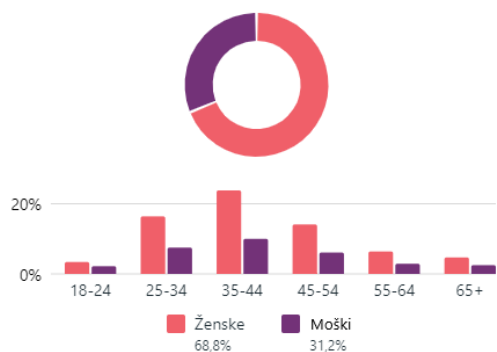
Sledilci na FB

4.845

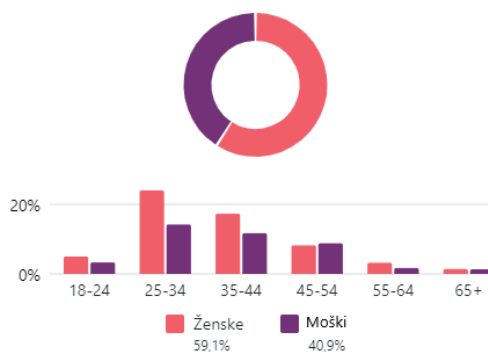
Sledilci na IG

1.107

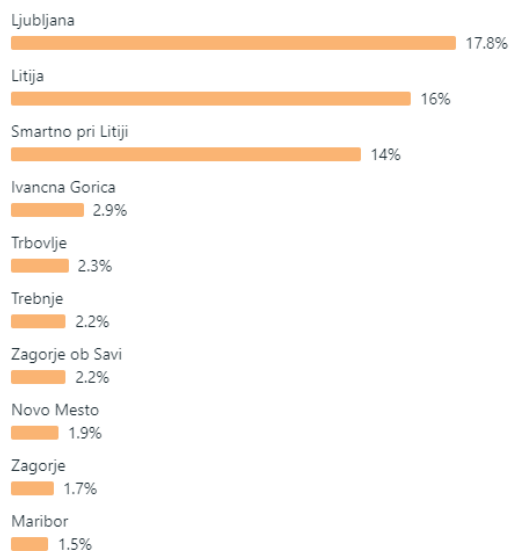
Spol in starost ①

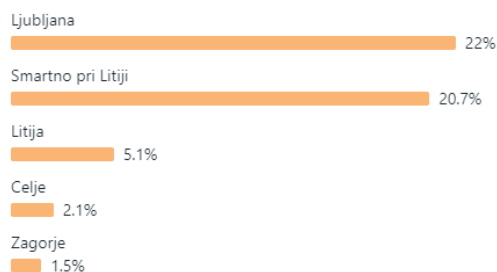
Spol in starost ①

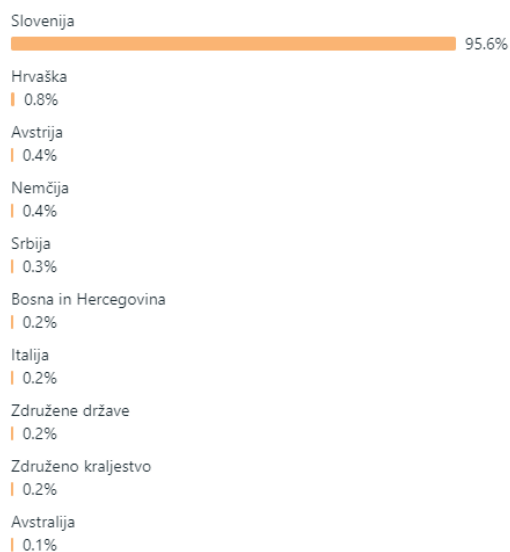
Najpogostejša mesta

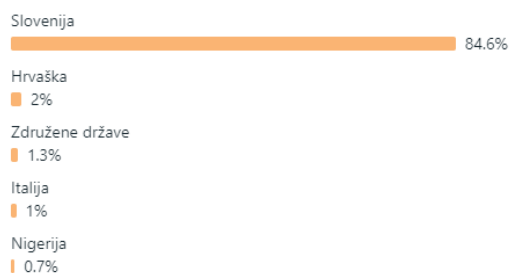
Najpogostejša mesta

Najpogostejše države

Najpogostejše države

KLJUČNI PARTNERJI JAVNEGA ZAVODA BOGENŠPERK V LETU 2022

- Občina Šmartno pri Litiji,
- MIT GS d.o.o.,
- Osnovna šola Šmartno,
- Turizem Ljubljana,
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Ljubljana,
- Knjižnica Litija,
- Glasbena šola Bučar,
- PGD Šmartno,
- PGD Kostrevnica,
- UE Litija,
- Volk Turjaški,
- BIROSERVIS Gorazd Mlakar s.p.,
- Tiskarna Pego plus d.o.o.,
- Društvo za razvoj podeželja Laz,
- GALILEA Ana Kocjančič s.p.,
- DATAINFO d.o.o.,
- Arboretum Volčji Potok,
- Klet Brda z.o.o.,
- Klet Metlika z.o.o.,
- Zavod Slap Vipava,
- Razvojni center Srca Slovenije d. o. o.,
- Pevsko društvo Zvon,
- NBB, poslovne storitve Nena Bagari Bizjak s. p.,
- Bojan Zagorc s. p.,
- IDEALIS – Inštitut za plače in delovna razmerja,
- MARS d.o.o.,
- 1A INTERNET d.o.o.,
- Pošta Slovenije d.o.o.,
- Društvo invalidov Litija – Šmartno,
- Društvo diabetikov Litija - Šmartno,
- Dom Tisje,
- Društvo upokojencev Šmartno,
- KUD Vajkard,
- Vinogradniško društvo ŠTUC,
- KD Tamburaški orkester Šmartno,
- Atelier Huber;
- Eventim Si d.o.o.
- KLIŠE in
- Vrtec Ciciban

FOTO UTRINKI 2022

Blagoslov traktorjev in traktoristov, Staretov trg, Šmartno, april 2022

Dan penine Wagensperg, 27. maj 2022

Kino pod zvezdami, park gradu Bogenšperk, 12. junij 2022

Koncert Jana Plestenjaka, park pri gradu Bogenšperk, 1. julij 2022

Sprehod po Grumovem Šmartnu, 4. avgust 2023

Grajske počitnice, 22. – 26. avgust 2022

Okusi z gradu², 26. avgust 2022

Koncert Batista Cadillac, terasa pri gradu Bogenšperk, 2. september 2022

Janez Vajkard Valvasor – Kranjec po domovini, Evropejec po duhu. Mednarodni simpozij ob 350-letnici polihistorjevega prihoda na grad Bogenšperk, knjižnica gradu Bogenšperk, 29. september 2023

Noč čarovnic, grad Bogenšperk, 31. oktober 2022

Prižig luči, Staretov trg, Šmartno, 1. december 2022

Gledališka predstava Fantovščina, Kulturni dom Šmartno, 23. december 2022